

प्रतिपक्षको अवरोधबीच विवादित प्रतिनिधिसभा नियमावली पारित

विपक्षी दलहरूले संविधान मिचनेगरी संशोधन गरिएको प्रतिनिधिसभा नियमावलीको मस्यौता प्रतिवेदन खारेजको माग गरे पनि बहुमतले पारित भयो

नियमावली पारित हुँदा रास्वपा सभापति रवि लामिछानेलाई हाइसज्जो

संसदमा अवरोधबीच पारित नियमावली अब विशेष कानूनको हैसियतमा रहने

जेवी योञ्जन

काठमाडौं- सम्पति शूद्धीकरण मुद्दाका विपक्षी राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा) का सभापति रवि लामिछानेलाई निलम्बन हुनबाट जोगाउनेगरी संशोधन गरिएको विवादित 'प्रतिनिधिसभा नियमावली मस्यौदा समितिको प्रतिवेदन २०८३' आइतबार प्रतिनिधिसभा बैठकको बहुमतले पारित गरेको छ। विपक्षी दलका सांसदहरूको अवरोधबीच समिति सभापति गणेश पराजुलीले प्रस्तुत गरेको प्रस्ताव सभामुख डोलप्रसाद अर्यालले बहुमतबाट प्रतिवेदन पारित भएको घोषणा गरे।

प्रस्ताव पारित भएसँगै प्रतिनिधिसभा नियमावली २०८३ 'विशेष कानून'को हैसियत ग्रहण गरेको छ। प्रमुख प्रतिपक्षीसँगै अन्य विपक्षी दलहरूको असहमति नियमावलीलाई विशेष कानूनको मान्यता दिन नसकिने भन्ने

थियो। सभामुखलाई अस्वाभाविक अधिकार दिने र अदालतको न्यायिक पुनरावलोकनको अधिकार सीमित हुनेगरी संशोधन गरिएको नियमावलीको विरोध गरेका थिए।

प्रमुख प्रतिपक्षी नेपाली कांग्रेस र अन्य विपक्षी दलहरू नेकपा एमाले, नेपाली कम्युनिस्ट पार्टी (नेकपा), श्रम संस्कृति पार्टी र राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा)ले नियमावलीका यी प्रावधान संविधानको मर्मविपरीत रहेको भन्दै आपत्ति जनाएका थिए। विशेषगरी संशोधित नियमावलीको नियम २५९, २६० र २६१ लाई लिएर विपक्षी दलहरूले गम्भीर प्रश्न उठाएका हुन्।

नियम २५९ मा 'प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि सभा, समिति र सदस्यको हकमा यो नियमावली संघीय कानूनको रूपमा रही विशेष कानूनसह लागू हुने' भन्ने उल्लेख छ। नियम २६० मा छ, 'यस नियमावलीको व्याख्या गर्ने अधिकार सभामुखलाई हुने छ र निजको निर्णय अन्तिम हुने छ।' यस्तै, नियम २६१ मा 'अदालतमा प्रश्न उठाउन नपाइने' भन्ने व्यवस्था छ।

कांग्रेस संसदीय दलका नेता भीष्मराज आइडेम्बेले पारित भएको प्रतिनिधिसभा नियमावलीको संशोधित प्रावधानहरू संविधानविपरीत भएको तर्क गरे। संविधानको धारा १०३ (६) उद्धृत गर्दै उनले संसद सदस्यलाई सीमित संरक्षण भए पनि फौजदारी अभियोगमा कानुनी कारवाहीबाट उन्मुक्ति नदिएको स्पष्ट पारे।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

भारतसँगको सीमाबारे प्रधानमन्त्रीको 'गैरजिम्मेवार' अभिव्यक्ति

माफी माग्नुन चौतर्फी दबाब, सदनदेखि सडकसम्म विरोध

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- निरन्तर संसद् छल्लै आएका प्रधानमन्त्री बालेन्द्र शाह आइतबारको प्रतिनिधिसभा बैठकमा उपस्थित भए। सभामुखले बैठक प्रारम्भ गर्नासाथ उनले एकाएक बोल्नका लागि समय मागे। जबकि, आइतबारको बैठकमा प्रधानमन्त्रीले बोल्ने कार्यसूची थिएन।

प्रधानमन्त्रीले बोल्ने र जवाफ दिने विषयमा विगतमा तयारी हुथ्यो। एककाँसि प्रधानमन्त्री शाहले अरु सांसदलेभन्ने गरी हात उठाएर बोल्न समय मागेपछि, सभामुख डोलप्रसाद अर्याल अकमक परे। उनले प्रतिनिधिसभाको कार्यव्यवस्था परामर्श शाखाका प्रमुख एकराम गिरीसँग सल्लाह लिए। अनि प्रधानमन्त्री शाहलाई रोस्ट्रम प्रयोग गर्न अनुमति दिए।

प्रधानमन्त्रीले विपक्षी दलका सांसदहरूले आफूलाई लामो समयदेखि प्रश्न गर्न चाहेकोले जवाफ दिन उभिएको बताएपछि तयारीविना उपस्थित भएका प्रतिपक्षी पनि एकछिन अलमल परे। नियमावलीभन्दा बाहिर गएको भन्दै प्रतिपक्षी दलहरूले विरोध गर्न थाले। तर काँग्रेसका सांसद अर्जुननरसिंह केसीले 'बालेन्द्र शैली'को प्रशंसा गरेपछि प्रश्नोत्तर कार्यक्रम अधि बढ्यो। एमाले संसदीय दलको उपनेता पद्म अर्यालले लिपुलेक प्रयोगमा नेपाललाई चीन र भारतले कुनै सल्लाह नलिएको बारे प्रश्न गरिन्।

यस प्रश्नमा प्रधानमन्त्री शाहले लिपुलेक र लिम्पियाधुराको विषयमा बेलायतसमेत सरोकारवाला भएको बताए। 'जवाफमा दुवै देशले इतिहासविद् र सर्भेयर राखेर टेबल टक गर्ने कुरा भएको छ। यस सम्बन्धमा हामीले भारत र चीनमात्र नभएर बेलायत सरकारसँग पनि कुरा गरेका छौं। ब्रिटिस इण्डिया छाड्दाखेरिको बेलायतले पनि सरोकार राख्नुपर्छ। यो सबै टेबल टक गरेर

आइतबार प्रतिनिधिसभा बैठकमा सांसदहरूले राखेको प्रश्नको जवाफ दिँदै प्रधानमन्त्री बालेन्द्र शाह। तस्विर: रासस

छ जना सीमाविद्को माग

प्रधानमन्त्रीले क्षमायाचना गर्नुपर्छ

प्रधानमन्त्री बालेन्द्र शाहले आइतबारको प्रतिनिधिसभा बैठकमा दिएको सीमासम्बन्धी अभिव्यक्तिलाई लिएर सीमाविद् र विज्ञहरूले आपत्ति जनाएका छन्। सीमाविद् बुद्धिनारायण श्रेष्ठ, प्रा.डा. पीताम्बर शर्मा, प्रा.डा. नरेन्द्र खनाल, डा. जगत भुसाल, अन्तर्राष्ट्रिय सीमाविद् प्रभाकर शर्मा र डा. द्वारिकानाथ ढुंगेलले

प्रधानमन्त्रीको भनाइप्रति आश्चर्य व्यक्त गरेका छन्। 'आजसम्म नेपालले भारतको सीमा मिचेको कुरा कुनै पनि आधिकारिक निकायबाट सुनिएको थिएन। नेपाल-भारत संयुक्त सीमा आयोगले ९८ प्रतिशत काम सम्पन्न गरिसक्दा पनि कतैबाट नेपालले...

क्रमशः पृष्ठ २ मा

डिप्लोमेटिक हिसाबले टुंग्याउने जानकारी गराउने कुरा हो,' प्रधानमन्त्री शाहले भने। केही पछि श्रम संस्कृति पार्टीका सांसद

आरेन राईले यही विषयमा पुनः प्रश्न गर्दै सोधे, 'कालापानी, लिपुलेक, लिम्पियाधुराको समस्या निकै लामो समयदेखि चल्दै आएको

तपाईंहरूलाई एउटा कुरा अचम्भ लाग्छ होला मैले पनि अरिस्ट भर्खर प्रधानमन्त्री भइसकेपछि थाहा पाएँ, भारतले नेपालको जग्गामात्र होइन, नेपालले पनि भारतको जग्गा धेरै ठाउँमा मिचेको रहेछ।

बालेन्द्र शाह प्रधानमन्त्री

नेपालले भारतको भूमि कतै पनि अतिक्रमण गरेको छैन। मिचेको पनि छैन। प्रधानमन्त्रीले संसदमा गलत बोल्नुभयो।

बुद्धिनारायण श्रेष्ठ सीमाविद्

नेपालले पनि भारतको सीमा मिचेको छ भन्ने प्रधानमन्त्रीले सदनमा दिएको अभिव्यक्ति अति नै असामान्य र गम्भीर छ। जुई देशबीचमा तेश्रो देशको उपस्थितिको आह्वान अर्भै चिन्ताजनक छ।

मीमाजुन आचार्य संविधानविद्

प्रधानमन्त्रीले प्रतिनिधिसभा बैठकमा बोल्दै नेपालले पनि भारतको भूमि मिचेको छ भनी दिएको अभिव्यक्ति सतप्रतिशत गलत, राष्ट्रघाती, गैरजिम्मेवार र घातक छ। प्रधानमन्त्रीले तत्काल नेपाली जनता र संसदसामु माफी माग्नुपर्छ।

नारायणकाजी श्रेष्ठ पूर्वपरराष्ट्रमन्त्री

छ। अन्य सीमामा पनि धेरै समस्या छन्। त्यो सीमामा सरकार छ भनेर नागरिकले कहिले अनुभूति गर्न पाउछन्?'

राईको प्रश्नमा प्रधानमन्त्री शाहले नेपालले पनि भारतको भूमि मिचेको बताए।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

रोजगारीको प्रलोभनमा भारत लगेका ४५३ नेपालीको उद्धार

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- रोजगारीको प्रलोभनमा भारतमा लगेका ४५३ जना नेपालीलाई उत्तर प्रदेशको कुशीनगर जिल्लाबाट उद्धार गरिएको छ। सीमापारी रोजगारीको प्रलोभन देखाएर शारीरिक र मानसिक यातना दिँदै नेटवर्कड व्यवसायमा लगाइएका उनीहरूलाई भारतस्थित नेपाली दूतावासको सहयोगमा नेपाल ल्याइएको हो।

उद्धार गरिएका नेपालीहरू २० देखि ४० वर्ष उमेर समूहका भएको द इण्डियन एक्सप्रेसले जनाएको छ। श्रमिक भर्ती गर्ने भनिएको सञ्जाल तीन महिनादेखि कुशीनगरमा भाडामा लिएको भवनबाट सञ्चालन हुँदै आएको भनिएको छ। पीडितहरूलाई फेसन डिजाइन, नेटवर्क मार्केटिङजस्ता क्षेत्रमा तालिम दिने र भारतमा धेरै तलब हुने रोजगार प्रदान गर्ने वाचा गरिएको बताइएको छ। पीडितहरूलाई नेपालबाट थप तीनदेखि पाँच जना बेरोजगार ल्याउन भन्ने गरिएकाले विभिन्न क्षेत्रमा रहेका साढे ४०० भन्दा बढी गिरोहको फन्दामा परेको उल्लेख गरिएको छ।

- उत्तर प्रदेशको कुशीनगर जिल्लाबाट उद्धार
- रोजगारीको प्रलोभन देखाएर शारीरिक र मानसिक यातना दिँदै नेटवर्कड व्यवसायमा लगाइएको खुलासा
- भारतस्थित नेपाली दूतावासको सहयोगमा नेपाल ल्याइयो

समाचारका अनुसार उद्धार भएकामा ११५ जना महिला र ३३८ जना पुरुष छन्। गिरोहले पीडितलाई २५ हजार भन्दा बढी रकमको रोजगारी दिइने भनेर रजिस्ट्रेशन शुल्क, सीप विकास तालिमलागतका शीर्षकमा सात हजारदेखि एक लाख रूपैयाँसम्म लिएको पाइएको छ। तर श्रमिकहरूले आफूलाई दिने भनिएको रोजगारी नपाएपछि र नेपाल फर्कने इच्छा व्यक्त गर्न थालेपछि विभिन्न बहाना बनाएर अवैधानिकरूपमा राखिएको बताएका छन्।

केही पीडितले नेपालमा रहेका आफ्नो परिवारलाई आफ्नो समस्याको विषयमा जानकारी गराउने र सामाजिक सञ्जालमा पोस्ट गर्न थालेपछि उनीहरूलाई लगाइएको कामको बारेमा उजागर भएको जनाइएको

छ। उक्त सूचना नयाँ दिल्लीस्थित नेपाली दूतावासमा पुगेपछि कूटनीतिक हस्तक्षेप सुरु भएको उल्लेख गरिएको छ। त्यसपछि कुशीनगरमा रहेका पीडितहरूलाई उत्तर प्रदेश प्रहरी तथा सामाजिक संस्था किन इण्डियाको सहयोगमा ट्रेस गर्ने तथा उद्धार गर्ने अपरेसन सुरु गरेको थियो। प्रहरीले कुशीनगरको कस्थानगर भन्ने स्थानमा पीडितहरू बस्दै आएका भाडाको आवासमा उद्धार अपरेसन सञ्चालन गरेर श्रमिकलाई सुरक्षा प्रदान गरेको जनाइएको छ। पीडित नेपालीलाई आठवटा बसमा राखेर दूतावासको सहायतामा सुनौली सीमा नाका हुँदै शनिवार ल्याइएको छ।

साथै, आइतबार प्रहरीले गिरोहका नौ जना सदस्य सदस्यहरूलाई मुद्दा

दर्ता गरेको छ। उनीहरूमाथि ठगी र अन्य अपराधको आरोप लगाइएको छ। यस्तो कार्यमा नेपालीहरू नै संलग्न भएको भेटिएको छ। पक्राउ परेका नौ आरोपितमध्ये सात जना नेपाली छन्। गिरोहको सञ्जाल विशेषगरी नेपालीमात्र बुझ्ने गरिब नेपाली नागरिकलाई भर्ती गर्न केन्द्रित थियो। जसले उनीहरूलाई भ्रमित र नियन्त्रण गर्न सजिलो बनाएको द इण्डियन एक्सप्रेसले जनाएको छ।

भारतमा साढे सात लाखभन्दा बढी नेपाली रहेको राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को तथ्यांक छ। खुला सिमाना भएकै कारण मुलुकमा रोजगारी नपाएका र आर्थिक अवस्थाका कारण खाडीलागतका मुलुक जान नसकेका भारतको रोजगारीमा निर्भर हुँदै आएका छन्। त्यहाँ पाँच लाख ५४ हजारभन्दा बढी नेपाली श्रमिक रोजगारीमा संलग्न रहेको बताइन्छ। रोजगारी खोज्दै भारत जानेहरू बढीजसो सुदूरपश्चिम र त्यसपछि लुम्बिनी प्रदेशका छन्। अधिकांश नेपालीहरू मौसमी कामदारका रूपमा भारत जाने गरेको पाइन्छ। उनीहरू विशेषगरी अदक श्रमिकका रूपमा घरेलु कामदार, सुरक्षा गार्ड, लेबर, हेल्परजस्ता काम गर्ने गर्छन्।

राप्रपा विवाद

तीन पूर्वअध्यक्षको विज्ञप्तिपछि राणाले सारे भेला

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी (राप्रपा)का महामन्त्री डा. धवलशमशेर राणाले आजका लागि बोलाएको विशेष भेला स्थगित गरेका छन्। उनले भेला यही जेठको तेस्रो सातासम्मका लागि स्थगित गरेको राणानिकट एक पूर्वपदाधिकारीले बताए।

भेलालाई राप्रपा विभाजन रेखाको रूपमा हेरिएको छ। राणाले शनिवार नै काठमाडौंको एल्लो प्यागोडामा निकटस्थहरूको भेला

बोलाएका थिए। तर, पार्टीका तीन पूर्वअध्यक्षहरू पशुपतिशमशेर राणा, कमल थापा र प्रकाशचन्द्र लोहनीले शनिवार विज्ञप्ति जारी गर्दै पार्टीलाई विभाजनबाट रोक्नुपर्ने र पार्टीभित्रका समस्या संवादको माध्यमबाट हल गर्नुपर्ने बताएका थिए। पार्टी संकटपूर्ण अवस्थामा रहेको भन्दै यस्तोभेला विभाजित हुन नहुने उनीहरूको आग्रह थियो।

यस्तोमा राणाले पार्टीको आज बोलाइएको भेला स्थगित गरेका हुन्। ती पूर्वपदाधिकारीले भने, 'तीन अध्यक्षको विज्ञप्तिपछि हाम्रा

- पार्टीलाई विभाजनबाट रोक्नुपर्ने र पार्टीभित्रका समस्या संवादको माध्यमबाट हल गर्नुपर्नेमा तीन पूर्वअध्यक्षहरू पशुपतिशमशेर राणा, कमल थापा र प्रकाशचन्द्र लोहनीको जोड
- राणानिकट एक पूर्वपदाधिकारीले भने-तीन अध्यक्षको विज्ञप्तिपछि हाम्रा कतिपय साथीहरू रोकिनेजस्तो देखियो, त्यसैले चार-पाँच दिन हामी थप छलफल गर्ने छौं।

कतिपय साथीहरू रोकिनेजस्तो देखियो। त्यसैले चार-पाँच दिन हामी थप छलफल गर्ने छौं। त्यसपछि भेला बोलाएर नयाँ दल खोल्नेतिर कदम बढाउँछौं।

राणाले आइतबार विश्वसनीय राष्ट्रवादी शक्ति निर्माण गर्ने उद्देश्यले आगामी बाटो तय गर्ने निश्चित गरेको बताएका छन्।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

१२ वर्षमुनिका बालबालिका पनि चुरोटको लतमा

काठमाडौँ- बालबालिकामा पनि सुर्तीजन्य पदार्थ सेवन गर्ने लत रहेको पाइएको छ। 'विश्व सुर्तीजन्य पदार्थरहित दिवस'का अवसरमा आइतबार स्वास्थ्य सेवा विभागले यहाँ आयोजना गरेको कार्यक्रममा विद्यालय पढ्ने १२ वर्षमुनिका बालबालिकाले पनि चुरोट सेवन गर्ने गरेको पाइएको जानकारी दिइएको हो।

नेपाल स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषद्की अनुसन्धानकर्ता कुसुम शाहीले अध्ययन प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्दै सातवटै प्रदेशका ५० वटा विद्यालयमा कक्षा ७ देखि १० सम्म पढ्ने तीन हजार बालबालिकामा अध्ययन गरिएको जानकारी दिइन्।

जस्ता रोगको उपचारमा लाने खर्च जोगाउन सकिन्छ। यसमा सबैले ध्यान दिनुपर्छ। श्रेष्ठले भने।

स्वास्थ्य सेवा विभागका निमित्त महानिर्देशक डा. अनुज भट्टचनले सुर्तीजन्य पदार्थ सामाजिक विषय रहेकाले सबैको सहयोगबाट यसलाई रोक्न सकिने बताए। 'सुर्तीजन्य पदार्थ एकप्रकारले सामाजिक विषय नै हो। यसलाई सबै मिलेर समाजबाट हटाउनुपर्दछ,' उनले भने।

उनका अनुसार अध्ययनमा १० वर्षमुनिका बालबालिकाले पनि चुरोट सेवनमा लागेको पाइएको छ। त्यस क्रममा ५७ प्रतिशत मानिसले बिहान उठ्नबित्तिकै चुरोट खाने गरेको र ७५ प्रतिशत सेवनकर्ताले चुरोट छाड्न कोसिस गरे पनि नसकिने गरेको बताएका थिए।

निमित्त महानिर्देशक डा. भट्टचनले सुर्तीजन्य पदार्थ रोकथाम र नियन्त्रण गर्न सरकार लागिपरिके र यसमा सबैको साथ आवश्यक रहेको धारणा राखे। कार्यक्रममा आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा विभागका महानिर्देशक डा. वासुदेव उपाध्यायले आफ्नो घरमा कोही सुर्तीजन्य पदार्थ सेवनकर्ता छ भने छोडाउन आग्रह गरे। 'आफ्नो घरमा कसैले सुर्तीजन्य पदार्थ सेवन गर्दछन् भने पहिलो तिनीहरूलाई छोडाऔं। विस्तारै सामाजिक अन्त्य यत्कित्सा पनि यस कार्यमा नलाग्न सचेत गराऔं,' उनले भने।

कार्यक्रममा स्वास्थ्य तथा खाद्य स्वच्छता मन्त्रालयका अतिरिक्त सचिव डा. श्रीकृष्ण श्रेष्ठले सुर्तीजन्य पदार्थ उत्पादन गर्ने उद्योगले किशोर किशोरीलाई लत बसाल्नेका लागि हुक्का, भेषजस्ता स्वादिलो र मिठास सुन्ध आउने 'फ्लेवर' राखेर बिक्री गर्ने पाइएको बताए। उनले हाल किशोर किशोरीमा चुरोट, भेष र हुक्काको आकर्षण बढेकाले अभियान सञ्चालन गरेर रोक्नुपर्ने बताए।

स्वास्थ्य अभियन्ता शान्तराज मुन्गी, डा. जयकुमार गुरुङ, ज्योति बानियाँले युवालाई सुर्तीजन्य पदार्थको रोकथाम र नियन्त्रण गर्न अभियान सञ्चालन गरिनुपर्नेमा जोड दिए। 'सुर्तीजन्य पदार्थ र निकोटिनका नयाँ रूपको भ्रम चिर्ने, कुलतबाट टाढा बस्ने, स्वस्थ जीवन रोज्ने' भन्ने नाराका साथ आइतबार दिवस मनाइएको छ।

अतिरिक्त सचिव डा. श्रेष्ठले भेष र हुक्काजस्ता कुनै पनि हानिकारक पदार्थको सेवन नगर्नसमेत आग्रह गरे। उनले सुर्तीजन्य पदार्थको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्ने बताए। 'मुलुकलाई सुर्तीमुक्त अभियान सञ्चालन गरेर मुटु, फोको, मिर्गौला र क्यान्सर

सवारीसाधनलाई २०८० साउनदेखि एउटै कम्पनीमा आबद्ध गराएर सञ्चालन गरिँदै आइएको छ। उक्त कम्पनीमार्फत हाल तेह्रथुम, ताप्लेजुङ, खाँदवारी, काकँडभिट्टा, भद्रपुर, धरान, विराटनगर, मधुमल्ला, गौरीगञ्ज, बनियाँनी, गाईघाट, इलाम, पशुपतिनगर कटारी, जनकपुर, राजविराज, विरगञ्जलगायत स्थानमा सार्वजनिक सवारीसाधन सञ्चालन हुँदै आएका छन्।

पूर्व जाने ८१ बसमा जिपिएस र सिसी क्यामरा, टिकट अनलाइनमा

काठमाडौँ (प्रस)- काठमाडौँबाट पूर्व क्षेत्रमा सञ्चालन हुने अर्धराज्य सार्वजनिक सवारीसाधनमा सिसी क्यामरा जडान गरिएको छ। साथै बसको टिकट पनि अनलाइनमार्फत काट्न सकिने व्यवस्था गरिएको हो।

सरकारले सबै सार्वजनिक सवारीसाधनमा अनिवार्यरूपमा जिपिएस प्रणाली र सिसी क्यामरा जडान गर्ने तयारी गरिरहेको पूर्व यातायात व्यवस्थापन प्रालिले काठमाडौँको नयाँ बसपार्कबाट पूर्वतर्फ सञ्चालन हुने सबै सवारीसाधनमा जिपिएस प्रणाली र सिसी क्यामरा जडान गरेको हो।

पूर्व यातायात व्यवस्थापन प्रालिका अध्यक्ष रजन रोक्काले नयाँ बसपार्कबाट पूर्वका विभिन्न स्थानमा चल्ने ८१ सार्वजनिक सवारीसाधनमा जिपिएस प्रणाली र सिसी क्यामरा जडान गरिएको जानकारी दिए। काठमाडौँ-पूर्व सञ्चालन हुने सार्वजनिक

कम्पनीका सञ्चालक राजेन्द्रबहादुर थापाले सरकारले अगाडि सारेको कार्ययोजनालाई पूर्व यातायात व्यवस्थापन प्रालिले कार्यान्वयनमा ल्याएको बताए। उनले अब यथाशीघ्र आफ्नो कम्पनीको बसमा 'लगेज ट्याग' लागू गरिने जानकारी दिए। उनका अनुसार पूर्व क्षेत्रमा जाने यात्रुको सहजताका लागि प्रालिले 'अनलाइन टिकट' प्रणालीसमेत लागू गरिसकेको छ।

३५ दिने हकदाती गर्न आउने सार्वजनिक सूचना

२०७८/११/२७ मा दर्ता भएको यस सिड फण्ड भन्त्यसं प्रालि. (प्रा.लि.नं. २८६२५१) लाई खारेजी (लिक्विडेशन) मा लैजाने कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १२६ बमोजिम मिति २०८३/०२/१६ गतेको विशेष बैठकले निर्णय गरेकोले यस कम्पनीले तिनै व्यहोर्नु पर्ने ऋण, धन एवं कोही कसैको बाँकी वक्यौता लेनदेन आदि भएमा स-प्रमाण सहित हकदाती गर्न यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिन भित्र लिक्विडेटको कार्यालय त्रिपुरेश्वरमा सम्पर्क राख्न हुन सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

सरोज दाहाल लिक्विडेट (इजाजत नं. ३५३) सम्पर्क नम्बर: (९८५१२११००२)

अमेरिकी उपविदेशमन्त्री रोजर्सले भनिन्

पर्वतारोहण सुरक्षामा अमेरिकी प्रविधि उपयोगी हुनसक्छ

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- अमेरिकी उपविदेशमन्त्री सारा वी रोजर्सले नेपालको पर्वतारोहणमा अमेरिकी प्रविधिले महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्न सक्ने धारणा राखेकी छन्। नेपालस्थित अमेरिकी दूतावासले आइतबार यहाँ आयोजना गरेको 'द एसेन्ट समिट'मा उपविदेशमन्त्री रोजर्सले अमेरिका र नेपालबीचको नवप्रवर्तन, पर्यटन तथा प्रविधिगत सहकार्यलाई अझ सुदृढ बनाउनुपर्नेमा जोड दिइन्। उनले अमेरिका केवल समृद्धि र अवसरको देशमात्र नभई साहस, अन्वेषण र नवप्रवर्तनको भावनाबाट निर्माण भएको राष्ट्र भएको उल्लेख गर्दै हिमाल र विशेषगरी सगरमाथाले विश्वभरका साहसिक पर्यटक तथा पर्वतारोहीलाई प्रेरित गर्दै आएको बताइन्। उनले सन् १९६३ मा अमेरिकी पर्वतारोही जिम ह्विटेकरले नेपाली शेर्पा नावाङ गोम्बुसँगै सगरमाथा आरोहण गरेको ऐतिहासिक क्षण स्मरण गर्दै त्यसले नेपाल-अमेरिका सम्बन्धलाई थप गहिरो बनाएको उल्लेख गरिन्। उनका अनुसार छ दशकभन्दा बढी समयपछि पनि दुवै देशबीचको सम्बन्ध पर्यटन, शिक्षा, व्यवसाय, प्रविधि र जनस्तरको आदानप्रदानमार्फत निरन्तर बलियो बन्दै गएको छ।

उपविदेशमन्त्री रोजर्सले अमेरिकी कम्पनीहरूले विकास गरेका सुरक्षा प्रणाली, सञ्चार उपकरण, ड्रोन प्रविधि तथा अभियान व्यवस्थापनसम्बन्धी आधुनिक प्रविधि हिमाली पर्यटन क्षेत्रका लागि उपयोगी रहेको उल्लेख गरिन्। यस्ता प्रविधिले खोज तथा उद्धार, मौसम पूर्वतयारी, लॉजिस्टिक व्यवस्थापन र पर्वतारोहण सुरक्षामा महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने उनको भनाइ थियो। उनले सन् २०२५ मा नेपालले ११ लाख ५० हजारभन्दा बढी अन्तर्राष्ट्रिय पर्यटक भित्र्याएको र त्यसमध्ये अमेरिकाबाट मात्रै करिब एक लाख

१२ हजार पर्यटक नेपाल आएको तथ्य प्रस्तुत गर्दै अमेरिकी पर्यटकहरूले नेपालको पर्यटन उद्योग, होटल व्यवसाय, पथप्रदर्शक सेवा तथा स्थानीय अर्थतन्त्रमा महत्त्वपूर्ण योगदान पुऱ्याएको बताइन्।

रोजर्सले नेपाललाई अमेरिकाको विश्वासिलो साझेदारका रूपमा वर्णन गर्दै नवप्रवर्तन, उद्यमशीलता, शिक्षा तथा सुरक्षित प्रविधि समाधानका क्षेत्रमा सहकार्य विस्तार गर्न अमेरिका प्रतिबद्ध रहेको स्पष्ट पारिन्। उनले हिमालले संसारलाई साहस, धैर्य र सहकार्यको पाठ सिकाउने उल्लेख गर्दै यही मूल्यले नेपाल-अमेरिका सम्बन्धलाई पनि मार्गदर्शन गरिरहेको बताइन्।

'हिमालमा सफलता केवल शिखरमा पुगनुमात्र होइन, त्यो कोसँग यात्रा गरिन्छ भन्ने कुराले पनि निर्धारण गर्छ,' उनले भनिन्, 'संयुक्त राज्य अमेरिका

हिमाली समुदायहरूको जीविजोपार्जनमा ठूलो योगदान पुऱ्याइरहेको बताइन्। प्रत्येक वर्ष हजारौं विदेशी पर्यटक, पर्वतारोही, अनुसन्धानकर्ता, चलचित्र निर्माता तथा साहसिक यात्रुहरू हिमालको आकर्षणले नेपाल आउने गरेको उनको भनाइ थियो।

उनले पश्चिम एसियामा देखिएको संकटक कारण नेपालको समग्र पर्यटन क्षेत्रमा असर परे पनि पर्वतारोहण गतिविधि तुलनात्मक रूपमा स्थिर रहनुले नेपालको हिमाली पर्यटनप्रतिको विश्वव्यापी आकर्षण अझै बलियो रहेको प्रमाणित गरेको धारणा राखिन्। सभापति उदासले जलवायु परिवर्तनले हिमाली क्षेत्रमा गम्भीर असर पुऱ्याइरहेको भन्दै हिमनदीहरू तीव्र गतिमा पग्लिरहेको, पुराना आरोहण मार्गहरू परिवर्तन भइरहेको तथा वातावरणीय चुनौतीहरू बढ्दै गएको उल्लेख गरिन्। 'हाम्रा हिमालहरूले नेपाललाई विश्वभर परिचित गराएका छन्। अब तिनको संरक्षण गर्नु हाम्रो साक्षात् दायित्व हो,' उनले भनिन्।

उनले फोहोर व्यवस्थापन, भीड नियन्त्रण, वातावरणीय दिगोपना तथा पर्वतीय सुरक्षाका विषयलाई गम्भीरतापूर्वक सम्बोधन गर्नुपर्ने आवश्यकता औल्याइन्। जलवायु अनुसन्धान, खोज तथा उद्धार, वातावरण संरक्षण, पर्यटन मापदण्ड र पर्वतीय सुरक्षाका क्षेत्रमा सरकार, निजी क्षेत्र, स्थानीय समुदाय तथा अन्तर्राष्ट्रिय साझेदारबीच सहकार्य अपरिहार्य रहेको उनको भनाइ थियो। पर्यटन क्षेत्रमा पारदर्शिता र जवाफदेहिताको महत्त्व उल्लेख गर्दै उनले नक्की उद्धार उडान तथा सुरक्षा मापदण्डसम्बन्धी विगतका केही घटनाले नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय छविमा असर पारेको बताइन्। यस्ता चुनौती समाधान गर्न सरकार र पर्यटन क्षेत्रका सरोकारवालाहरू मिलेर काम गरिरहेको जानकारी दिँदै उनले नेपालको प्रतिष्ठा थप सुदृढ बनाउन सबै पक्ष जिम्मेवार बन्नुपर्ने धारणा राखिन्।

मलेसियामा रोजगार कम्पनी: NB FARMING SDN BHD
 पुर स्क्रीमिङ मिति: २०८३/०६/१८ पुर डिजाइन स्क्रीमिङ मिति: २०८३/०६/१८ LT. No. 332207 पदानी नं. ६०८९५८८८

रि. नं.	कामदारको पद	आव सञ्चालन	मासिक तलब	अर्धर उद्योग स्थिति	प्रतिदिन काम गर्ने घण्टा	एन्डोर्समेन्ट	नोटिफिकेसन	समाप्त	बारे	कार्य
1.	Farming Worker	14	0	1700	६५.१८५	५.५५	५ दिन	५.५५	५ दिन	५.५५

अन्तराष्ट्रिय हुने स्थान: संरक्षित कार्यालय काठमाडौँमा मिति: २०८३ जेठ २५ गते (8th June 2026) मा हुनेछ।

MINAWA RECRUITMENT P.L. PVT LTD
 Pingalasthan-09, Kathmandu (Nepal), T. 01-4591510, 01-4591511
 E: minawarecruitment@gmail.com | W: www.minawarecruitment.com

ओमन/कुवेतमा रोजगार कम्पनी: OMN INTERNATIONAL GROUP SAOC
 पुर स्क्रीमिङ मिति: २०८३/०६/१८ पुर डिजाइन स्क्रीमिङ मिति: २०८३/०६/१८ LT. No. 334132 पदानी नं. ६०८९५८८८

रि. नं.	कामदारको पद	आव सञ्चालन	मासिक तलब	अर्धर उद्योग स्थिति	प्रतिदिन काम गर्ने घण्टा	एन्डोर्समेन्ट	नोटिफिकेसन	समाप्त	बारे	कार्य
1.	Cleaners (Indoor)	31	0	85	८५.६८८	५.५५	५ दिन	५.५५	५ दिन	५.५५

अन्तराष्ट्रिय हुने स्थान: संरक्षित कार्यालय काठमाडौँमा मिति: २०८३ जेठ २५ गते (8th June 2026) मा हुनेछ।

Index Recruitment Pvt. Ltd.
 Chabahil - 7, Kathmandu, Nepal, Tel No: +977-01-5311443 Mo.No. 9813850986, 9814268669
 E-mail: info@indexrecruitment.com, www. www.indexrecruitment.com, np

इको हिमाल बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.को कर्जा चुक्ता गर्न आउने बारेको ७ दिने अत्यन्त जरुरी सार्वजनिक सूचना

प्रकाशित मिति: २०८३/०२/१८

यस सहकारी संस्थाबाट तपशिलमा उल्लेखित ऋणीहरूले आफ्नो व्यवसाय सञ्चालन गर्न लगेको कर्जाको यस सहकारीसँग गरेको सम्झौता बमोजिम समय समयमा तिनू बुझाउनु पर्ने साँवा, व्याज हजौना लगायत अन्य दस्तुर आदि नतिरी सहकारीसँग गरेको कर्जा सम्बन्धी शर्त बन्दैजस्तै उल्लेखन गरेकोले सहकारीको सम्पूर्ण लेन रकम चुक्ता गर्न पटक पटक मौखिक तथा लिखित रूपमा तर ताकेता गरेको मिति २०२८/११/१२ प्रभाव दैनिक पत्रिकामा ३५ दिने सूचना प्रकाशित गरि सकेको र सो अवधिभन्दा पनि सहकारीको कर्जा/व्याज चुक्ता गर्ने तर्फ कुनै चासो नदेखाई बेवास्ता गरी बसेकोले मिति २०८३/०१/२४ मा १५ दिने सूचना प्रकाशित गरेको उक्त मितिभन्दा पनि ऋण व्याज चुक्ता नगरेकोले मिना भण्डारी पाण्डेयको नाममा मिति २०८३/०२/१८ मा प्रभाव दैनिक पत्रिकामा कर्जा/व्याज चुक्ता गर्न आउने बारे ७ दिने सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरिएको छ। उक्त म्यादाभित्र पनि कर्जा चुक्ता नगरेमा कर्जा सुरक्षणमा लेखिदिएको कुनै किसिमको कानुनी भै फमला नभएको, नियमावली तथा यस सहकारीको कर्जा नीति र नियम बमोजिम धितो लिामाको सूचना प्रकाशित गरीने भएकोले तोकिएको समयभित्र संस्थामा उर्पस्थित भै कर्जा चुक्ता गर्न हुन अनुरोध गरिन्छ। अन्याया तपाईंलाई सहकारी ऐन अनुसार कालो सूचीमा राखिने ब्यहोरा र तपाईंको अन्य सम्पत्ती रोक्का राखिने ब्यहोरा समेत अवगत गराउदछौं।

ऋणीको नाम, थर र ठेगाना तथा तीन पुस्तै विवरण	व्यक्तिगत जमानत दिनेको नाम तथा ठेगाना
कर्जाको शिर्षक: व्यवसायीक कर्जा नाम: मिना भण्डारी पाण्डेय बाबु: पुरुषोत्तम पाण्डेय बाजे/ससुरा: यज्ञ प्रसाद भण्डारी ठेगाना: तारकेश्वर, अर्थात्तार ५	१. राम शरन भण्डारी का.म.त.पा. १६

धितो सुरक्षण विवरण: काठमाडौँ जिल्ला, काभ्रेपथली वडा नं. ५ स्थित श्री मिना भण्डारी पाण्डेयको नाममा रहेको किता नं. २४७७ को क्षेत्र १२७.१६ भएको सम्पूर्ण घरजग्गा र उक्त जग्गाले चर्चेको लिगलगापात समेत।

नोट: नोट: यस संस्थाबाट कर्जा लिएर समय समयमा व्याज र किस्ता नबुझाएको ऋणी सदस्यहरू सबैलाई संस्था सम्पर्क गरी आफूले बुझाउनु पर्ने साँवा व्याज नियमित गर्नुन अनुरोध गरिन्छ। अन्याया यसैगरी पत्रिकामा सूचना प्रकाशित गरी आवश्यक कानुनी कारवाही अगाडि बढाईने छ।

इको हिमाल बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि
 काठमाडौँ- बालाजु १६, फोन नं. ४९६५३०३/४९६३७७
 Email: eco.himal25@yahoo.com

नाफिन बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. काठमाडौँ महानगरपालिका वडा नं.२५ न्हरैकतला. असन

कर्जा चुक्ता गर्न आउने बारेको ३५ (पैतिस) दिने अत्यन्त जरुरी सूचना

प्रथम पटक प्रकाशित मिति २०८३/०२/१८ गते

यस संस्थाबाट कर्जा लिनु हुने तपशिल बमोजिमका ऋणीले संस्थाबाट लिएको कर्जाको साँवा, व्याज, हजौना तथा अन्य दैदस्तुर रकम प्रति संस्थासँग गरेको शर्त बमोजिम तिनू बुझाउनु पर्नेमा नतिरी नबुझाई कर्जा सम्बन्धी शर्त क्युलियतको उल्लेखन गर्नु भएकोले तपशिलका ऋणीलाई पटक-पटक लिखित तथा मौखिक पत्राचार गरी तारताकेता गर्दा समेत साँवा, व्याजको रकम भुक्तानी वा नियमित गर्न नआएकोले हाल सम्म पनि यस संस्थामा सम्पर्क नगरी कर्जा बुझाउनु पर्ने नक्दाई बसेको हुँदा यो ३५ (पैतिस) दिने सूचना प्रकाशित गरिएको छ। यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिनभित्र यस संस्थामा उर्पस्थित भई आफूले लगेको कर्जाको साँवा, व्याज, हजौना, दैदस्तुर समेत सम्पूर्ण रकम चुक्ता गरी कर्जा फरफारक गर्न गराउनु होला। तोकिएको समयभित्र पनि उल्लेखित अनुसार तिन बुझाउन बाँकी रहेको कर्जा रकम बुझाउन नआएमा कर्जाको सुरक्षणको लागि लेखिदिएको चल अचल सम्पत्ति सहकारी ऐन २०७४, सहकारी नियमावली २०७५ अनुसार तथा ऋणी सदस्य, सो सग सम्बन्धित अन्य पत्र र धनी संस्थाविच भए गरेको शर्त सम्झौता बमोजिम लिलाम बिक्री गरी वा ऋणी सदस्य तथा ऋण कर्जाको साक्षी एवम् धन जमाना बन्ने व्यक्त तथा सम्बन्धित अन्य पक्षहरूलाई प्रचलित कानून बमोजिम आवश्यक कारवाही गरी आफ्नो लेना रकम असुल उपर गरीने ब्यहोरा समेत यसै सूचनाद्वारा जानकारी गराइन्छ। साथै कालो सूचीमा नाम समावेश गर्नका लागि लेखी पठाइने ब्यहोरा समेत यसै सूचनाबाट जानकारी गराइन्छ।

क्र.सं.	ऋणी सदस्यको विवरण	ठेगाना	फोटो	धितो रहेको सम्पत्तिको विवरण
१.	नाम: असली तामाङ पति: शंकर तामाङ ससुरा: नारायण तामाङ नागरिकता: २८/०१/०७०/०२०२९ जारी मिति: २०७०/०४/०४ जिल्ला प्रशासन कार्यालय ललितपुर	ललितपुर जिल्ला विशंखुनारायण वडा नं.६		काभ्रेपथलीको जिल्ला शारदा (वतारी) वडा नं.७ किता नं.११११ क्ष.फ. ३-४-१-० जग्गा
(क)	नाम: माया तामाङ पति: राम शरण तामाङ ससुरा: नारायण तामाङ नागरिकता: २९/०६/२९ जारी मिति: २०६९/०४/१९ जिल्ला प्रशासन कार्यालय ललितपुर	ललितपुर जिल्ला विशंखुनारायण वडा नं.६		का.जि.का.म.न.पा. वडा नं.१५ सिट नं.१०२१०६३१९, किता नं.३७५,३७३,३६७ क्ष.फ.क्रमशः २५.१८, २९.०७, ९०.५४ ब.मि.किता घट्ट जग्गा समेत
(ख)	धन जमाना बन्ने :- नाम: शंकर तामाङ बाबु: नारायण तामाङ बाजे: मन बहादुर तामाङ नागरिकता: ३८/०७/२२ जारी मिति: २०६९/०४/२२ जिल्ला प्रशासन कार्यालय ललितपुर	ललितपुर जिल्ला विशंखुनारायण वडा नं.६		ललितपुर जिल्ला विशंखुनारायण वडा नं.६
(क)	धन जमाना बन्ने :- नाम: राम शरण तामाङ बाबु: नारायण तामाङ बाजे: मन बहादुर तामाङ नागरिकता: ७४/७४/० जारी मिति: २०५२/०४/०६ जिल्ला प्रशासन कार्यालय ललितपुर	ललितपुर जिल्ला विशंखुनारायण वडा नं.६		ललितपुर जिल्ला विशंखुनारायण वडा नं.६
२.	नाम: नरेन्द्र कुमार गुरुङ बाबु: देवी मान गुरुङ बाजे: जसपति नागरिकता: २७/०१/७८/१२४४३ जारी मिति: २०७८/११/२५ जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौँ	का.जि.का.म.न.पा. वडा नं.१५		का.जि.जितपुर गा.वि.स.वडा नं.५ सिट नं.५ र किता नं.३४३ क्ष.फ.२-०-०-० जग्गा
(क)	धन जमाना बन्ने :- नाम: निधि गुरुङ पति: नरेन्द्र कुमार गुरुङ ससुरा: देवी मान गुरुङ नागरिकता: १६८३५ जारी मिति: २०५९/०३/१० जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौँ	का.जि.का.म.न.पा. वडा नं.१५		का.जि.का.म.न.पा. वडा नं.१५
(ख)	धन जमाना बन्ने :- नाम: प्रज्ञा गुरुङ बाबु: नरेन्द्र कुमार गुरुङ बाजे: देवी मान गुरुङ नागरिकता: २७/०१/७८/१२४४४ जारी मिति: २०७८/११/२९ जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौँ	का.जि.का.म.न.पा. वडा नं.१५		का.जि.का.म.न.पा. वडा नं.१५

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

मानवअधिकार आयोगको प्रतिवेदन कार्यान्वयन गर

जेन-जी विद्रोहबारे राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगको प्रतिवेदनले प्रधानमन्त्री बालेन्द्र शाह र उनको दल राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीलाई ठूलो नैतिक दबाव परेको छ। यो प्रतिवेदन कार्की आयोगको प्रतिवेदनजस्तो एकपक्षीय, प्रतिशोधपूर्ण र राजनीतिक आग्रहबाट निर्देशित देखिँदैन। बरु यसले राज्य पक्ष, सुरक्षा संयन्त्र र विद्रोही पक्ष सबैका गतिविधिमाथि प्रश्न उठाएको छ। त्यसैले यो प्रतिवेदनले तुलनात्मकरूपमा विश्वसनीयता र स्वीकार्यता पाएको छ। तर, समस्या प्रतिवेदनमा होइन, त्यसलाई कार्यान्वयन गर्ने सरकारको नियतमाथि छ।

बालेन्द्र नेतृत्वको सरकारले अहिले देखाएको मौनता शंकास्पद छ। कारण स्पष्ट छ कि प्रतिवेदनमा आफ्नै दल रास्वपाका सभापति रवि लामिछाने, केही सांसद, प्रभावशाली समर्थक र निकट पात्रहरूको नाम जोडिएको छ। आफ्नामाथि प्रश्न उठेपछि कानून, सुशासन र नैतिकताको भाषण रास्वपा सभापति लामिछाने र उनका सांसदहरूबाट हराउन थालेको छ। जबकि, विडम्बना के छ भने यही सरकारले कार्की आयोगको विवादास्पद प्रतिवेदनलाई आधार बनाएर तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली र पूर्वगृहमन्त्री रमेश लेखकलाई पक्राउ गर्न हतारो देखाएको थियो। त्यसबेला विनाकानुनी प्रक्रिया पक्राउ गरेको सर्वोच्चबाट ठहर भयो। त्यही भएर त्यो घटनालाई राजनीतिक प्रतिशोध भनियो। अहिले भने राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगजस्तो संवैधानिक निकायको प्रतिवेदनमाथि सरकार मौन छ। किन ? किनभने यसपटक प्रश्न आफ्नामाथि उठेको छ।

यहीँबाट सरकारको वास्तविक चरित्र देखिन थालेको छ। विपक्षीलाई कारबाही गर्न हतारो देखिने तर आफ्नामाथि प्रश्न उठ्दा मौन बस्ने प्रवृत्ति नयाँ राजनीति होइन। त्यो पुरानै सत्ता संस्कृतिको अर्को रूप हो। यदि सरकारले अहिले पनि प्रतिवेदन अल्झाउने, कमजोर बनाउने वा थन्क्याउने बाटो रोज्छ भने सरकार र उसले आलोचना गर्दै आएको पुरानो राजनीतिक व्यवस्थाबीच कुनै नैतिक फरक रहने छैन। आफ्नै सभापति, सांसद र कार्यकर्ताको नाम प्रतिवेदनमा आउँदा यदि पार्टी र सरकार दुवै चुप लाग्छन् भने त्यो राजनीतिक ढोंग सावित हुने छ।

त्यसैले मानवअधिकार आयोगको प्रतिवेदनलाई दराजमा थन्क्याउने छुट सरकारलाई छैन। दोषी जोसुकै होस्, पूर्वप्रधानमन्त्री, मन्त्री, सांसद, प्रहरी प्रमुख, सेना प्रमुख वा सत्ता निकट इन्फ्लुयन्सर सबै कानुनी परीक्षणको दायरामा आउनुपर्छ। यदि सरकार साँच्चै सुशासनको पक्षमा छ भने उसले आफ्नामाथिबाटै अनुसन्धान सुरु गर्नुपर्छ। यदि यो प्रतिवेदन पनि विगतका प्रतिवेदनभन्दा राजनीतिक संरक्षणको सिकार बन्थो भने जेन-जी आन्दोलनले उठाएको परिवर्तनको नारा इतिहासकै अर्को ठगी सावित हुने छ।

श्यामप्रसाद मैनाली

गणतान्त्रिक व्यवस्थामा जनता सदैव शासनसत्ताको केन्द्रमा रहन्छन्। जनताको चाहना, इच्छा र आवश्यकताको पहिचान गर्दै नागरिकको पूर्णसम्मानका साथ शासन सञ्चालन यस प्रणालीमा गरिन्छ। यस्तो लोकतान्त्रिक शासन स्थायी संयन्त्र वा स्थायी सरकारको रूपमा अस्तित्वमा रहेको हुन्छ। यस महत्त्वपूर्ण संयन्त्रलाई प्रभावकारीरूपमा परिचालन गर्न सक्दामात्र जनतासमक्ष लोकतान्त्रिक सरकारले विश्वास आर्जन गर्नसक्दछ। सक्षम निष्पक्ष र उत्तरदायी निजामती प्रशासन लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा अपरिहार्य मानिन्छ।

लोकतान्त्रिक अधिकारहरूको पूर्ण उपभोग गर्न नागरिकहरू वही आर्कोषित हुन्छन्। राजनीतिक प्रणालीको विकासक्रम अध्ययन गर्दा निरंकुश राजतन्त्रले नै विश्वका प्रायः सबै देशहरूमा प्रारम्भका दिनहरूमा एक छत्र शासन गरेको अवस्था थियो। तत्पश्चात् नागरिकहरूले लोकतान्त्रिक अधिकारहरू क्रमशः प्राप्त गर्दै गएको अवस्था हो।

आधुनिक समाजको आकर्षण लोकतन्त्रप्रति छ। जनताको सर्वोच्चतालाई स्वीकार गर्दै शासन प्रणालीमा समयसापेक्ष परिवर्तन हुँदै आएको छ। सार्वभौम जनता नै सबै प्रकारका शाक्तिको स्रोत हुन्छन्। गणतान्त्रिक शासन प्रणालीले यथार्थमा लोकतन्त्रको संरचनागत विकास गर्न सक्दछ। आमनागरिकहरूको शासन प्रणालीमा प्रत्यक्ष सहभागिताको सुनिश्चित गणतान्त्रिक शासन प्रणालीले गर्दछ, गर्नु पनि पर्दछ। एक व्यक्तिमा निहित रहेको शासन र जनताको सहमति र नियन्त्रणको परीक्षण नै नगरी वंशानुगत शासन प्रणाली राजतन्त्रमा सुदृढ भएको हुन्छ। राजतन्त्रात्मक शासन प्रणालीमा नागरिकहरूले शासनलाई मार्गदर्शन प्रदान गर्न सक्दैनन्। गणतन्त्रमा शासकहरूको प्रत्यक्ष जवाफदेहिता नागरिकप्रति रहन्छ। शासन प्रणाली जनताबाट निर्देशित हुने भएकाले गणतन्त्रमा उत्तरदायी शासन व्यवस्थाको सञ्चालन सम्भव भएको हो। त्यसैले लोकतन्त्रबाट अत्याधिक प्रतिफल र उपलब्धि हासिल गर्न नागरिकहरू गणतान्त्रिक शासन प्रणालीप्रति गोलबद्ध हुन पुग्दछन्। यस अर्थमा गणतन्त्र नागरिकहरूको जीवनरेखा नै मानिएको छ।

वंशानुगत शासन प्रणालीलाई विस्थापित गर्ने क्रममा जनप्रतिनिधिद्वारा सर्वोच्च पदमा आसिन गराई आफ्नै प्रतिनिधिमार्फत शासित हुने व्यवस्था नै गणतन्त्र हो। सबै नागरिकहरूलाई समान अधिकारहरूको प्रत्याभूति गणतन्त्रले गर्दछ। यसमा नागरिकहरूको आत्मसम्मान, प्रतिष्ठा, सहभागितालाई सर्वोपरि प्राथमिकतामा राखिन्छ। शासन प्रणाली वंशानुगतरूपमा सञ्चालन भई एक व्यक्तिले समग्र राष्ट्रलाई नै आफ्नै इच्छानुसार सञ्चालन गर्ने शासकीय प्रक्रियाबाट उन्मुक्ति प्राप्त गर्न गणतन्त्रबाट मात्र सम्भव हुन्छ। लोकतन्त्रको सिद्धान्त, मूल्य, मान्यतालाई व्यवहारमा परिणत गरी सच्चा

लोकतन्त्रको अनुभूति गराउने व्यवस्थाको अर्को नाम गणतन्त्र हो। वंशानुगत शासन प्रणालीमा आम नागरिकहरूको आवाज कुण्ठित हुन सक्दछ। गणतन्त्रमा संविधान नै शासन सञ्चालनको मूल आधार हुन्छ। सबै नागरिकहरूले आफ्ना मौलिक हकहरूको उपभोग निर्वाधरूपमा गर्न सक्दछन्। शासन प्रणालीमा नागरिकहरूले स्वामित्व ग्रहण गर्ने वातावरण तयार हुन्छ। राज्य र जनताका बीचको सम्बन्ध अत्यन्त सौहार्दपूर्ण हुन्छ। सबै वर्गको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्न समावेशीकरणको सिद्धान्तलाई अवलम्बन गरिएको हुन्छ। नेपाल बहुजातीय, बहुसांस्कृतिक देश भएकाले विविधताकाबीच एकताका पक्षमा शासन केन्द्रित गर्न पनि गणतन्त्र जरुरी हुन्छ। आफ्ना आवश्यकताहरूको पहिचानगरी सोही अनुसारका नीति निर्माण गर्न, योजना बनाउन र कार्यक्रम तयार गर्ने सम्बन्धमा योगदान दिन नागरिकहरू गणतान्त्रिक लोकतन्त्रमामात्र सक्षम हुन्छन्।

नेपालमा लामो लोकतान्त्रिक संघर्षपश्चात् २०६१ जेठ १५ गते गणतन्त्र प्राप्त भएको हो। यस दिनलाई हर्षोल्लासका साथ राष्ट्रिय पर्वकै रूपमा मनाइन्छ। नेपालमा यो उल्केप्ट लोकतान्त्रिक शासन प्रणाली प्राप्त गर्नका लागि धेरै लामो समयदेखि नेपाली नागरिकहरू संघर्षशील रहेका हुन्। लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्राप्तको आन्दोलनमा धेरै सपुतहरूले आफूलाई बलिबेदीमा चढाइ लोकतन्त्रको प्रतिफल नेपालीहरूलाई प्रदान गर्न सफल भएका हुन्। यो राजनीतिक उपलब्धि प्राप्त गर्नका लागि नागरिक समाज, राजनीतिक दलहरू हुँदै सचेत नेपाली नागरिकहरूको ऐक्यबद्धताले निरन्तरता दिँदा सम्भव बनाएको हो। नेपालको राजनीतिक घटनाक्रमहरूको सिंहावलोकन गर्नुपर्दा २००४ सालदेखि २०१५, २०१९, २०३६ र २०६३ सालसम्मको नागरिकहरूको भंगिरथ प्रयासलाई स्मरण गर्नुपर्दछ। राजनीतिक दलहरूको एक दलले सन् १९८६ देखि २००६ सम्म देशमा ठूलो द्वन्द्व र आतंकको अवस्था सिर्जना गरेको यथार्थता हामीहरूको स्मरणमा छ।

जुनसुकै बादलमा पनि चाँडोको घेरा हुन्छ भनेजस्तै एउटा महत्त्वपूर्ण गन्तव्यका रूपमा देशलाई लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा परिणत गर्ने दृढता त्यसबखतका द्वन्द्वतर पक्षहरूमा देखिएको थियो। नेपालको २४० वर्ष पुरानो निरंकुश राजतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई परिवर्तन गरेर गरिवीको अवस्था र अन्यायपूर्ण शासन प्रणालीबाट उन्मुक्ति खोज्ने निरन्तर प्रयास नेपाली नागरिकहरूले गरेका हुन्। राजतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई विश्वमै क्रमशः अस्वीकार्य शासनका रूपमा लिँदै गरेको पाउँदाका कारण पनि नेपाली नागरिकहरू संघर्षरत रहेका हुन्। यिनै प्रयासहरूको परिणाम नेपालीहरूले २०६१ सालमा लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणाली प्राप्त गरेका हुन्।

गणतन्त्रको उपादेयता

नेपाली नागरिकहरू २४० वर्षसम्मको निर्वाधरूपमा अभिव्यक्तिको स्वतन्त्रताको उपभोग गर्न नपाएको तित्कता र आक्रोशका कारण गणतन्त्रप्रति आर्कोषित हुँदै गएका थिए। राजतन्त्रात्मक शासन प्रणालीका शासकहरूकाविरुद्ध आन्दोलन गर्न सक्ने हैसियतमा नागरिकहरू प्रारम्भका समयमा थिएनन्। विश्व परिवेशमा आएको परिवर्तनका कारण नेपालीहरू पनि सचेत हुँदै गएका हुन्। गणतन्त्र प्राप्त भएपश्चात् जनताले आमनिर्वाचनबाट आफ्ना प्रतिनिधिहरू निर्वाचित गरी लोकतान्त्रिक शासनमार्फत शासित हुने सौभाग्य प्राप्त गरेका छन्। यो स्वतन्त्रतासम्बन्धी अधिकारको प्रयोग गर्न पाएकै कारण गणतन्त्रको उपादेयता देखिएको हो। देशका दूरदराजदेखि उन्नत सहरी क्षेत्रमा बसोबास गरी आएका सम्पूर्ण नागरिकमा विविधताकाबीच लोकतान्त्रिक अधिकारको सदुपयोग गर्दै राष्ट्र, राष्ट्रियता र लोकतन्त्रको पक्षमा एकताबद्ध हुने वातावरण गणतन्त्रले बनाइदिएको हो।

खासगरी नेपाली युवाहरूमा राजनीतिक चेतना र जागरण ल्याउन यस प्रणालीबाट सम्भव हुन्छ। प्रतिवर्ष मनाइने गणतन्त्र दिवसले यसका लागि उपयुक्त मञ्च तयार पारिदछ। विशेषगरी युवाहरूले राजनीतिक चिन्तन, मनन एवं विश्लेषण गर्न गराउनै अवसर प्राप्त गर्दछन्। सबै नागरिकहरूलाई लोकतान्त्रिक शासन प्रक्रिया, नागरिकहरूको राष्ट्रप्रतिको कर्तव्यजस्ता महत्त्वपूर्ण विषयहरूमा सुसूचित हुने अवसर यस्ता राष्ट्रिय पर्वबाट युवाहरूले प्राप्त गर्दछन्। अग्रजहरूले गणतन्त्र र लोकतन्त्र प्राप्तिका लागि गरेका संघर्ष र योगदानको बारेमा जानकारी प्राप्त गर्दछन्। लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको उपादेयता र महत्त्वको बारेमा सुसूचित हुने अवस्था बन्दछ। मताधिकारको प्रयोग गर्दै निर्वाचित

प्रतिनिधिहरूलाई आम नागरिकहरूप्रति जवाफदेही बनाउने प्रण गर्न दिनका रूपमा गणतन्त्र दिवसलाई लिइन्छ। संविधानमा रहेका लोकतान्त्रिक प्रावधानहरूको व्यवहारमा उपयोग गर्नका लागि आफ्ना प्रतिनिधिहरूलाई निर्देशित गर्ने हैसियत नागरिकहरूले प्राप्त गर्दछन्। जनप्रतिनिधिहरूसमेत आफ्ना मतदाताहरूबाट प्राप्त मार्गदर्शन र निर्देशनका आधारमा लोकतान्त्रिक प्रणालीलाई आत्मसात् गर्दै अघि बढ्ने प्रक्रियामा अभ्यस्त हुन्छन्। न्याय र स्वच्छ व्यवहारको प्राप्त गणतान्त्रिक लोकतन्त्रमै हुन्छ। नागरिकहरूले सम्मान पाउने व्यवस्था पनि यही हो। भयरहित वातावरणमा जीवन निर्वाह गर्न लोकतान्त्रिक सिद्धान्त मूल्य र मान्यतामा अडिग रहन यस प्रणालीले मार्गप्रशस्त गर्दछ।

गणतन्त्रात्मक लोकतान्त्रिक शासन प्रणाली सर्वोत्कृष्ट लोकतान्त्रिक प्रणाली भएकाले नेपालमा गणतन्त्र प्राप्त भएकोमा विश्वका प्रायः सबै लोकतान्त्रिक देशहरूले नेपालको यस उपलब्धिलाई समर्थन गरेका छन्। नेपाली जनताको इच्छा र आकांक्षाका कारण नेपालमा गणतन्त्र प्राप्त भएकाले यस्तो शासन प्रणाली स्थापना भएको अवसरलाई संयुक्त राष्ट्रसंघले समर्थन र स्वागत गरेको छ। विश्वभर नै आफ्नो पहिचान लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक देशका नाताले बनाउन सफल भएकै कारण अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा नेपालको स्वीकार्यता बढ्दै गएको छ। दुईपक्षीय र बहुपक्षीय सम्बन्धहरू समेतमा विस्तार हुँदै आएको छ। यो गणतान्त्रिक लोकतान्त्रिक शासन प्रणालीकै कारण सम्भव भएको हो।

गणतन्त्रमा निजामती सेवा

गणतान्त्रिक व्यवस्थामा जनता सदैव शासनसत्ताको केन्द्रमा रहन्छन्। जनताको चाहना, इच्छा र आवश्यकताको पहिचान गर्दै नागरिकको पूर्णसम्मानका साथ शासन सञ्चालन यस प्रणालीमा गरिन्छ। यस्तो लोकतान्त्रिक शासन स्थायी संयन्त्र वा स्थायी सरकारको रूपमा अस्तित्वमा रहेको हुन्छ। यस महत्त्वपूर्ण संयन्त्रलाई प्रभावकारीरूपमा परिचालन गर्न सक्दामात्र जनतासमक्ष लोकतान्त्रिक सरकारले विश्वास आर्जन गर्न सक्दछ। सक्षम निष्पक्ष र उत्तरदायी निजामती प्रशासन लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा अपरिहार्य मानिन्छ। राष्ट्रसेवक निजामती कर्मचारीहरूले प्राप्त गर्ने अधिकारहरूलगायतका सुरक्षाको व्यवस्था गर्न गणतान्त्रिक सरकार सक्षम हुनुपर्दछ। यस परिस्थितिमात्र निजामती सेवाबाट अपेक्षित उपलब्धिहरू प्राप्त हुन सक्छन्।

निजामती सेवाका राष्ट्रसेवकहरूबाट नागरिकहरूले सरल तरिकाले पारदर्शिताका आधारमा गुणस्त्रीय प्रभावकारी सेवा उपलब्ध हुनुपर्ने अपेक्षा गरिराखेका हुन्छन्। यस प्रकारको व्यवस्थामा जनता नै वास्तवमा मालिक हुने भएकाले निजामती संयन्त्र सेवाग्राही जनताप्रति उत्तरदायी र जवाफदेही बन्नुपर्दछ। कानुनी शासनका आधारमा प्रशासन सञ्चालन हुनुपर्दछ। भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्दै सुशासन कायम गर्नमा निजामती संयन्त्र प्रभावकारी सिद्ध हुनुपर्छ। यस प्रकारको प्रभाव नागरिकहरूमा पर्दामात्र राज्यप्रति आमनागरिकहरूले विश्वास प्रकट गर्दै स्वामित्व ग्रहण गर्दछन्। विकास र समृद्धिका सवाहकहरू पनि निजामती कर्मचारीहरू बन्न सक्नु पर्दछ। नीति निर्माताहरूलाई यस सेवाका नेतृत्व तहमा रहनेहरूले आफ्नो क्षमता र योग्यताको आधारमा इमान्दारीपूर्वक सहयोग गर्नु पर्दछ। सरकारका नीति योजना तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमाको अवस्थामा विशेषज्ञको रूपमा सहयोग पुऱ्याई कार्यान्वयन चरणमा प्रत्यक्ष संलग्नता यस्ता संयन्त्रबाट राज्यले अपेक्षा गरिराखेको हुन्छ।

देशका सबै प्रकारका जात, जाति, वर्ग, भाषा, क्षेत्र, समुदायको राज्यका क्रियाकलापहरूमा समान र अर्धपूर्ण सहभागिता प्रदर्शन गराउन संयन्त्र सफल हुनुपर्दछ। सामाजिक न्याय र समावेशिताको गन्तव्य प्राप्त गर्न क्रियाशीलता दिन सक्नुपर्दछ। संविधानलगायतका देशका कानुनहरूको निष्पक्ष र प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दै नागरिक अधिकारको संरक्षण व्यावहारिकरूपमा नै गर्न इमान्दारीपूर्वक कार्यसम्पादन हुनुपर्दछ। नागरिकहरूको सहभागिताको गुणस्त्रीय र अर्धपूर्ण प्रवर्द्धनको वातावरण तयार हुनु अत्यावश्यक मानिन्छ। नागरिकहरूबीच सद्भाव कायम गर्दै राष्ट्रिय एकताका पक्षमा सकारात्मक परिणामका लागि निजामती कर्मचारीहरूको इमान्दार प्रयास हुनुपर्दछ। यस परिस्थितिमात्र गणतान्त्रिक व्यवस्थाको प्रवर्द्धनको महसुस आमनागरिकहरूले गर्न सक्छन्।

निजामती कर्मचारी संयन्त्रलाई सरकारले उनीहरूको मनोबल उच्च बनाई सक्षमताको विकास गर्नुपर्दछ। यसका लागि राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूले राज्यबाट प्राप्त गर्ने अधिकारहरू लोकतान्त्रिक गणतन्त्रले सबै प्रकारका संवैधानिक कानुनी तथा पेशागत अधिकारहरू प्रदान गरी पूर्णरूपमा सुरक्षा प्रदान गर्नुपर्दछ। यी अधिकारहरूमा योग्यताका आधारमा सबै

नेपालीहरूलाई निजामती सेवामा प्रवेश गर्ने समान अवसर प्राप्त गर्ने प्रावधान र इमान्दारीताका साथ व्यवहारमा परिणत गरिनुपर्दछ। कुनै पनि आधारमा भेदभाव गरिनु हुँदैन।

संरचनामा सेवाको सुरक्षाको प्रत्याभूति गरिँदा राजनीतिक उथलपुथलको परिणामका कारण उनीहरूको सेवासम्बन्धी सुरक्षामा कुनै पनि प्रकारको चुनौतीको अवस्था बन्न दिनु हुँदैन। वृत्ति विकासका लागि न्यायोचित निष्पक्ष अवसर प्रदान गर्नु जरुरी हुन्छ। यसबाट सुयोग्य र दक्ष जनशक्तिको विकास सम्भव हुन्छ। पेशागत हकहितका प्रवर्द्धन गर्नका लागि सरकार संदेव तत्पर रहनुपर्दछ। तर यो अधिकारका नाममा दलीय प्रभाव निजामती सेवामा ग्राह्य हुँदैन।

कार्य वातावरणको सुरक्षा प्रदान गरी सम्मानपूर्वक आफ्ना कर्तव्यप्रति गम्भीर बन्न संयन्त्रलाई मार्गप्रशस्त हुनु पर्दछ, गर्नुपर्दछ। पेशाप्रतिको मर्यादा कर्तव्यपालनका सन्दर्भमा गरिने न्यायोचित व्यवस्थाका साथै यही प्रकारका नागरिकहरूका हक अधिकारहरूले निजामती संयन्त्र सुसज्जित हुँदामात्र यो संयन्त्रले उच्च मनोबलका साथ कर्तव्य निर्वाह गर्न सक्दछ। निजामती राष्ट्रसेवकका अधिकारहरू र उनीहरूले सम्पादन गर्ने कर्तव्यहरूका आधारमा सौहार्दपूर्ण अवस्था निर्माण गर्नसक्ने सक्षम निजामती संयन्त्रले गतिशीलता प्रदान गर्दै लोकतान्त्रिक गणतन्त्रप्रति आस्था राख्ने नागरिकहरूको वृद्धि हुँदा र गणतन्त्रलाई सम्मानित र स्वीकार्य बनाउन यो संयन्त्रले कोशेढुंगाका रूपमा भूमिका निर्वाह गर्न सक्नु पर्दछ।

लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणाली भएका देशहरूमध्ये कार्यकारिणी अधिकारसहितको राष्ट्रप्रति र कार्यकारिणी अधिकार प्रधानमन्त्रीमा रही आलंकारिक वा संवैधानिक राष्ट्रप्रति भएका देशहरूमध्ये कुन-कुन देशमा यो गणतान्त्रिक प्रणाली बढी सफल भएको देखिन्छ ? यसको अध्ययन र विश्लेषण गर्दा स्वतन्त्र निर्वाचन, कानुनी शासन, प्रेस स्वतन्त्रता, भ्रष्टाचारको स्तर, नागरिक अधिकार, सत्ता हस्तान्तरणको स्थायित्व आदिलाई सूचकका रूपमा लिई अनुसन्धानहरू गरिएका छन्। यी सूचकहरूका आधारमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने 'इकोनमिक इन्स्टिजिनेन्स युनिट', 'डेमोक्रेटिक इण्डेक्स', 'फ्रीडम हाउस', 'ट्रान्सपरेन्सी इन्टरनेसनल' आदिको नाम अग्रपंक्तिमा आउँछन्। यी संस्थाहरूको अध्ययनको निष्कर्षको विश्लेषण गर्दा अर्धराष्ट्रपतीय प्रणाली अवलम्बन गरेको देश फिनल्याण्ड सफल देखिएको छ। प्रत्यक्षरूपमा नै संघीय लोकतान्त्रिक शासन प्रणाली भएको देश स्वित्जरल्याण्ड पनि सफल हुनुपर्ने अपेक्षा गरिराखेका हुन्छन्। यस प्रकारको व्यवस्थामा जनता नै वास्तवमा मालिक हुने भएकाले निजामती संयन्त्र सेवाग्राही जनताप्रति उत्तरदायी र जवाफदेही बन्नुपर्दछ। कानुनी शासनका आधारमा प्रशासन सञ्चालन हुनुपर्दछ। भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्दै सुशासन कायम गर्नमा निजामती संयन्त्र प्रभावकारी सिद्ध हुनुपर्छ। यस प्रकारको प्रभाव नागरिकहरूमा पर्दामात्र राज्यप्रति आमनागरिकहरूले विश्वास प्रकट गर्दै स्वामित्व ग्रहण गर्दछन्। विकास र समृद्धिका सवाहकहरू पनि निजामती कर्मचारीहरू बन्न सक्नु पर्दछ। नीति निर्माताहरूलाई यस सेवाका नेतृत्व तहमा रहनेहरूले आफ्नो क्षमता र योग्यताको आधारमा इमान्दारीपूर्वक सहयोग गर्नु पर्दछ। सरकारका नीति योजना तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमाको अवस्थामा विशेषज्ञको रूपमा सहयोग पुऱ्याई कार्यान्वयन चरणमा प्रत्यक्ष संलग्नता यस्ता संयन्त्रबाट राज्यले अपेक्षा गरिराखेको हुन्छ।

देशका सबै प्रकारका जात, जाति, वर्ग, भाषा, क्षेत्र, समुदायको राज्यका क्रियाकलापहरूमा समान र अर्धपूर्ण सहभागिता प्रदर्शन गराउन संयन्त्र सफल हुनुपर्दछ। सामाजिक न्याय र समावेशिताको गन्तव्य प्राप्त गर्न क्रियाशीलता दिन सक्नुपर्दछ। संविधानलगायतका देशका कानुनहरूको निष्पक्ष र प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दै नागरिक अधिकारको संरक्षण व्यावहारिकरूपमा नै गर्न इमान्दारीपूर्वक कार्यसम्पादन हुनुपर्दछ। नागरिकहरूको सहभागिताको गुणस्त्रीय र अर्धपूर्ण प्रवर्द्धनको वातावरण तयार हुनु अत्यावश्यक मानिन्छ। नागरिकहरूबीच सद्भाव कायम गर्दै राष्ट्रिय एकताका पक्षमा सकारात्मक परिणामका लागि निजामती कर्मचारीहरूको इमान्दार प्रयास हुनुपर्दछ। यस परिस्थितिमात्र गणतान्त्रिक व्यवस्थाको प्रवर्द्धनको महसुस आमनागरिकहरूले गर्न सक्छन्।

निजामती कर्मचारी संयन्त्रलाई सरकारले उनीहरूको मनोबल उच्च बनाई सक्षमताको विकास गर्नुपर्दछ। यसका लागि राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूले राज्यबाट प्राप्त गर्ने अधिकारहरू लोकतान्त्रिक गणतन्त्रले सबै प्रकारका संवैधानिक कानुनी तथा पेशागत अधिकारहरू प्रदान गरी पूर्णरूपमा सुरक्षा प्रदान गर्नुपर्दछ। यी अधिकारहरूमा योग्यताका आधारमा सबै

निष्कर्ष

लामो संघर्ष, जनआन्दोलन र बलिदानपछि नेपाली जनताले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना गरेका हुन्। यसले नेपाली जनतालाई सार्वभौम सत्ताको वास्तविक अनुभूति गराएको छ। यद्यपि गणतन्त्रको सफलताका लागि केवल व्यवस्था परिवर्तनमात्र पर्याप्त हुँदैन। राजनीतिक स्थिरता, सुशासन, कानुनी शासन र नागरिक सचेतना पनि उत्तिकै आवश्यक हुन्छ। गणतन्त्रलाई प्रभावकारी बनाउन राजनीतिक दल, नागरिक समाज र आमजनताले समानरूपमा जिम्मेवारी निर्वाह गर्नुपर्दछ।

अन्त्यमा, लोकतन्त्रको स्थायित्व समावेशिता र प्रभावकारिताका लागि गणतन्त्र अत्यावश्यक छ। गणतन्त्रले जनतालाई शासनको केन्द्रमा राख्दै समानता स्वतन्त्रता र न्यायको सुनिश्चितता गर्दछ। यसले लोकतन्त्रलाई केवल सैद्धान्तिक अवधारणामा सीमित नराखी व्यवहारमा कार्यान्वयन गर्ने आधार प्रदान गर्दछ। लोकतन्त्रलाई सुधीर समृद्ध र जनमुखी बनाउन गणतन्त्रको संरक्षण र सशक्तीकरण नेपालको सन्दर्भमा पनि अपरिहार्य भएको छ। रासस

(लेखक नेपाल सरकारका पूर्वसचिव हुन्)

श्रम सरोकार

सामाजिक सुरक्षा कोषबाट लिन सकिने लाभ

वैदेशिक रोजगारीमा जाने श्रमिकहरूको जीवन थप सुरक्षित होस् भनेर सामाजिक सुरक्षा कोषमा अनिवार्य आबद्ध हुनुपर्ने प्रावधान लागू गरिएको छ। यसका लागि उनीहरूलाई श्रम स्वीकृति लिँदा नै कोषमा आबद्ध गराइन्छ। बाध्यकारी भएकाले श्रम स्वीकृति लिने सबै कोषमा जोडिन्छन् तर यसका फाइदाहरू थाहा नपाउँदा अधिकांशले कोषमा नियमित रकम जम्मा गर्दैनन्। जसकारण अशक्तता, दुर्घटना, मृत्युजस्ता समस्या आइपर्दा पाउनुपर्ने सुविधाबाट वञ्चित हुनुपर्ने अवस्था छ। श्रम स्वीकृति लिनेबेलामा मात्र नभई विदेशमा रहेकाहरूले पनि कोषमा आबद्ध हुन सक्छन्।

कै-कै छन फाइदा ?

योगदान रकमबाट उनीहरूले दुर्घटना तथा अशक्तता सुविधा तथा वृद्धावस्था सुरक्षा योजनामा सहभागी हुन पाउँछन्। यदि यस्ता श्रमिकको मृत्यु भएको अवस्थामा आश्रित परिवारलाई पनि कोषले सुविधा उपलब्ध गराउँछ। योगदान रकमको ७४८ प्रतिशत रकम दुर्घटना तथा अशक्तता सुरक्षा योजना र आश्रित परिवार सुरक्षा योजनामा जम्मा हुन्छ। त्यस्तै वृद्धावस्था सुरक्षा योजनामा १३.८५ प्रतिशत रकम जम्मा हुने व्यवस्था छ।

यो सुविधा पाउन घटना घटेको मितिभन्दा अघिको १२ महिनामा कम्तीमा नौ महिनाको योगदान रकम कोषमा जम्मा गरेको हुनुपर्ने प्रावधान छ। त्यस्तै, वृद्धावस्था सुरक्षा सुविधा प्राप्त गर्न भने योगदानकालीन वैदेशिक रोजगारी अन्त्य गरी नेपाल फर्किएको हुनुपर्छ। कोषमा हरेक महिना न्यूनतम दुई हजार दुई रूपैयाँ जम्मा गर्नुपर्छ। एकपटक सात महिना वा सोभन्दा बढीको रकम जम्मा गरे १० प्रतिशतसम्म छुट पाइन्छ। वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किँदा पनि कोषमा आबद्ध हुनेले विभिन्न सुविधा पाउने व्यवस्था छ।

योगदान रकम कसरी जम्मा गर्ने ?

रकम जम्मा गर्ने कैतै जानै पर्दैन। अनलाइन भुक्तानी च्यानल प्रयोगकर्ताहरूले सजिलै जम्मा गर्न सकिन्छ। कनेक्ट आईपिएस, खल्ली, इ-सेवा, फोन पेलगायतका भुक्तानी प्रणालीमार्फत नियमित योगदान गर्न सकिन्छ।

दमकलबाट उदयपुरको कटारी नगरपालिकामा खानेपानीको मोटर बिगिएपछि आइतबार स्थानीयलाई दमकलबाट खानेपानी पानी वितरण गरिँदै। तस्वीर: रासस

प्राविधिक शिक्षा पढ्ने विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति दिइने

चितवन (प्रस)- वागमती प्रदेशका मुख्यमन्त्री इन्द्रबहादुर वानियाँले सीमान्तकृत समुदायका जेहेन्दार विद्यार्थीलाई प्रदेश सरकारले छात्रवृत्ति दिएर चिकित्सा तथा इन्जिनियरिङ शिक्षा पढाउने बताएका छन्।

नेपाल चिकित्सक संघ केन्द्रीय समितिले आइतबार यहाँ आयोजना गरेको अल नेपाल मेडिकल कन्फ्रन्स 'एनएमए कन २०२६' को उद्घाटन कार्यक्रममा उनले वागमती प्रदेश सरकारले सीमान्तकृत समुदायका विपन्न विद्यार्थीलाई निःशुल्क प्राविधिक शिक्षा अध्ययन गर्ने वातावरण बनाउन लागेको जानकारी दिए। उनले भने, 'यस समुदायका विद्यार्थीले प्रवेश परीक्षामा नाम निकालेर आर्थिक अभावका कारण पढाइ रोकिँदैन।'

चिकित्सकीय सेवा महत्त्वपूर्ण भएको भन्दै मुख्यमन्त्री वानियाँले चिकित्सक मानविकी भगवान हुने भएकाले यस क्षेत्रमा सक्षम र दक्ष जनशक्ति उत्पादन हुनुपर्नेमा जोड दिए। उनले इमानदार भई निरन्तर काममा खटिन चिकित्सकलाई आग्रह गरे।

सधैले पेसागत हकहितका लागि काम गरिरहेको भन्दै मुख्यमन्त्री वानियाँले

प्रशंसा गरे। वागमती प्रदेश सरकारले १३ जिल्लाका प्रदेशस्तरका अस्पतालमा आधुनिक उपकरण जडान गरी उच्चतम सेवा प्रवाह गर्ने योजना बनाइरहेको बताउँदै उनले यसमा सरोकार भएका निकायको साथ र समन्वयको आवश्यकता औल्याए। भरतपुर अस्पतालमा 'रोबोटिक सर्जरी' र हेटोडामा 'क्याथलिया' समेत जडान गरी थप विशेषज्ञ सेवा दिन लागिएको मुख्यमन्त्री वानियाँले जानकारी दिए।

वागमती प्रदेशकी गरिवी सहरी विकासमन्त्री विनु रायमाफी र भरतपुर महानगरपालिकाका कार्यवाहक प्रमुख चित्रसेन अधिकारीले स्वास्थ्य क्षेत्रको उन्नतयका लागि चिकित्सकले महत्त्वपूर्ण काम गरिरहेकाले उच्च प्रशंसा गरे।

डा. अनिलविक्रम कार्की अध्यक्ष रहेको यसअघिको कार्यसमितिले आइतबार नै डा. बन्दी रिजालको नवनिर्वाचित कार्यसमितिलाई पद हस्तान्तरण गरेको थियो। पद हस्तान्तरणसँगै निवर्तमान अध्यक्ष कार्की, नवनिर्वाचित अध्यक्ष रिजाल, चिकित्सक संघ चितवनका अध्यक्ष डा. उमेश नेपालगायतले चिकित्सकका समस्याका र समाधानका विषयमा आ-आफ्ना

धारणा राखे। सो अवसरमा संघमा रहेर विभिन्न क्षेत्रबाट सहयोग पुर्याउनेलाई सम्मान एवं पुरस्कर्ता गरिएको थियो।

शनिवारदेखि सुरु भएको संघको आफ्नो ३० औं सम्मेलन (कन्फ्रन्स) आइतबार सकिएको छ। कार्यक्रममा भारत र चीनसहित नेपालभरबाट ३५० जना सहभागी थिए। सम्मेलनमा प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा सुधार, डिजिटल हेल्थ, ग्रामीण स्वास्थ्य पहुँच, स्वास्थ्य विमा र मानव संशाधन व्यवस्थापनजस्ता विषयमा विशेष सत्रहरू सञ्चालन गरिएको थियो।

हरेक दुई-दुई वर्षमा हुँदै आएको यो कार्यक्रम १२ वर्षयता तीन-तीन वर्षमा गर्न थालिएको हो। नेपालको स्वास्थ्य क्षेत्रमा देखिएका पहुँच, गुणस्तर र लागतसम्बन्धी चुनौतीलाई समाधान गर्न नवप्रवर्तनलाई केन्द्रमा राखेर छलफल गरिएको छ। सम्मेलनमा संविधानले प्रत्याभूत गरेको आधारभूत स्वास्थ्य अधिकारलाई कसरी सुदृढ बनाउने र स्वास्थ्य क्षेत्रमा विश्वका नयाँ प्रविधि र आविष्कारलाई कसरी जोड्ने भन्ने विषयमा केन्द्रित रहेर वैज्ञानिक प्रस्तुतीकरण गरिएको थियो।

जनप्रतिनिधिसँग बालबालिकाका माग

टीकापुर (कैलाली)- स्थानीय पालिकाका जनप्रतिनिधिसँग सबै बालबालिकाको गुणस्तरीय शिक्षामा पहुँच वृद्धिका लागि प्राथमिकता दिनेगरी नीति, कार्यक्रम तथा बजेट व्यवस्थापनका लागि माग गरिएको छ।

यहाँका बालबालिकाले आगामी आर्थिक वर्षको बजेटमा विपन्न, अभिभावकविहीन तथा समस्यामा रहेका बालबालिकालाई प्राथमिकतामा राख्न त्यस्तो माग गरेका हुन्। बालिका विनितता चौधरीले बालबालिकाको स्वास्थ्य तथा पोषण सुधारमा काम गर्नुपर्ने, बालविवाह, बालश्रम, बालहिंसा रोकथाममा पालिकाले नीति तथा कार्यक्रममै व्यवस्था गर्नुपर्ने माग गरिन्।

अर्की बालिका निर्मला विकले बालिका बलात्कार तथा यौनजन्य हिंसाको जोखिममा परिरहेकाले यौन दुर्व्यवहारबाट सुरक्षा, जोखिममा रहेका बालबालिकाको संरक्षणको जिम्मा पालिकाले लिनुपर्ने माग गरिन्। बालिका किरण लोनिपाले बालबालिकाका लागि हरेक विद्यालयमा पुस्तकालय, खेलमैदान, कला र संस्कृति संरक्षण र नेतृत्व विकासमा लगानी गर्नुपर्ने माग गरिन्।

'मुस्लिम बस्तीमा अहिले पनि बालविवाह छ, धेरै अभिभावकले छोरीलाई विद्यालय पठाउँदैनन्,' उनले भनिन्, 'बालविवाहका कारण धेरै बालिका समस्यामा छन्। उमेर नपुग्दै आमा बन्छन्। मुस्लिम समुदायलाई यस्ता सवालमा सचेत बनाउन, शिक्षा र स्वास्थ्यमा लगानी बढाईदिन आग्रह छ।'

कैलारी गाउँपालिकाका दिपु चौधरीले अपांगता भएका बालबालिकाका लागि विशेष सहयोगका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने माग गरे। 'स्थानीय पालिकामा प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा सुधार, डिजिटल हेल्थ, ग्रामीण स्वास्थ्य पहुँच, स्वास्थ्य विमा र मानव संशाधन व्यवस्थापनजस्ता विषयमा विशेष सत्रहरू सञ्चालन गरिएको थियो।

हरेक दुई-दुई वर्षमा हुँदै आएको यो कार्यक्रम १२ वर्षयता तीन-तीन वर्षमा गर्न थालिएको हो। नेपालको स्वास्थ्य क्षेत्रमा देखिएका पहुँच, गुणस्तर र लागतसम्बन्धी चुनौतीलाई समाधान गर्न नवप्रवर्तनलाई केन्द्रमा राखेर छलफल गरिएको छ। सम्मेलनमा संविधानले प्रत्याभूत गरेको आधारभूत स्वास्थ्य अधिकारलाई कसरी सुदृढ बनाउने र स्वास्थ्य क्षेत्रमा विश्वका नयाँ प्रविधि र आविष्कारलाई कसरी जोड्ने भन्ने विषयमा केन्द्रित रहेर वैज्ञानिक प्रस्तुतीकरण गरिएको थियो।

नहुँदा विद्यालयमा अध्ययन गर्न समस्या भइरहेको, शौचालय फोहोर हुँदा संक्रमणको जोखिम रहेको र समुदायमा अझै छापडो प्रथा रहेकाले पठनपाठनमा चुनौती रहेको बालबालिकाको गुनासा छन्।

कार्यक्रम वल्ड भिजन इन्टरनेसनल नेपाल र बालकल्याण संघ टीकापुरको आयोजनामा कैलालीमा सञ्चालित बाल समृद्धिका लागि हातेमालो तथा एकीकृत विकास कार्यक्रमअन्तर्गत भएको हो। कार्यक्रममा भजनी नगरपालिका, महिला बालबालिका शाखा प्रमुख रिजु चौधरीले बालविवाह, लागू अवस्था दुर्व्यसन, वीचैमा विद्यालय छोड्ने दर र बालबालिकाको आत्महत्याका घटना बढ्दै गएको बताइन्।

नगर उपप्रमुख राजु तिरुवाले पालिकाले बालविवाह न्यूनीकरणका लागि मुस्लिम बस्तीमा परिवार नियोजन गर्ने महिलालाई प्रोत्साहनका कार्यक्रम अगाडि बढाउनुको र त्यसलाई विस्तार गरिने योजना सुनाए। 'हामीले प्रोत्साहनका लागि कम्बल वितरणलगायत कार्यक्रम गरिरहेका छौं। पहिलो वर्ष तीनजना मात्रै आफ्नैमा दोस्रो वर्ष २६ महिलाले बन्ध्याकरण गरेको भनेर सम्पर्क गरेका छन्,' उनले भने, 'यो कार्यक्रम आगामी दिनमा पनि निरन्तर रहने छ। नागरिकलाई सचेत गराउन विभिन्न कार्यक्रम र लाठी लगायत गरिरहेको भए पनि प्रतिफल खासै नदेखिएकाले रणनीति बदल्दै छौं।'

नगरप्रमुख केवल चौधरीले बालबालिकाका समस्यामा आफू गम्भीर रहेको भन्दै कार्यक्रममा उठेका जिज्ञासा सम्बोधन, समस्या भएका विद्यालयमा शिक्षा शाखासँग समन्वय

गरेर सुधारका प्रयास गरिने बताए।

बालकल्याण संघका संरक्षण अधिकृत इन्द्रराज जोशीले परियोजनाले बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच र निरन्तरता बढाउन जोखिममा रहेका बालबालिकाको सुरक्षा र संरक्षण गरिने बताए। उनले बालबालिकाको सहभागिता बढाउन, किशोर किशोरीलाई जीवन उपयोगी शिक्षा दिन, बालविवाह, बालश्रम, हिंसा तथा दुर्व्यवहारविरुद्ध अभियान सञ्चालन गरिएको उल्लेख गर्दै त्यसलाई थप प्रभावकारी बनाउन सबैको सहयोग आवश्यक रहेको धारणा राखे।

कैलारी गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष भगवतीकुमारी चौधरीले पालिकाले अति विपन्न, अभिभावकविहीन बालबालिकालाई सहयोग, स्वास्थ्य परीक्षण, क्षमता विकासका लागि विभिन्न कार्यक्रम गरिरहेको जानकारी दिइन्। 'हाल बस्तीस्तरमा टोल भेला भइरहेकाले आफ्ना योजना समावेश गर्न भेलामा सहभागिताका लागि बालबालिकालाई आग्रह गरिरहेका छौं,' उनले भनिन्, 'बालबालिकाको पोषण सुधार, पत्रु खानाको प्रयोग कम गर्न अभिभावक र बालबालिका जिम्मेवार बनाउन आवश्यक रहेकाले सोहीअनुसार कार्यक्रम गर्छौं।'

कैलारी-८ का उपाध्यक्ष तारामल कठारियाले बालबालिकालाई तत्काल योजना त्याउन आग्रह गर्दै केही योजना सम्बोधन गर्न आफूहरूले पहल गर्ने प्रतिवद्धता जनाए। उनले बालविवाह, लागूऔषध नियन्त्रणमा प्राथमिकता दिएर काम गर्ने बताए। बडासदस्य लक्ष्मी चौधरीले पहिलोपटक बालबालिकाका धेरै माग सुन्न पाउँदा खुसी लागेको बताइन्। रासस

जोर्तीघाटमा भोलुंगे पुल बनेपछि तीन जिल्लाका स्थानीयलाई सहज

खोटाङ- दूधकोशी र सुनकोशी नदीको संगमस्थल ज्योतीघाटमा एकैसाथ दुई वटा भोलुंगे पुल निर्माण गरेर सञ्चालनमा ल्याइएको छ। खोटाङको हलेसी तुवाचुङ नगरपालिका-१ बहुनीडाँडास्थित ठुलोढुंगा, ओखलढुंगाको मानेभञ्ज्याङ गाउँपालिका-६ हिलेपानी र उदयपुरको कटारी नगरपालिका-१४ लेखानीलाई जोड्नेगरी दूधकोशी र सुनकोशीमा दुई वटा भोलुंगे पुल निर्माण गरिएको हो।

जोर्तीघाटमा निर्माण गरिएका भोलुंगे पुल सञ्चालनमा आएपछि तीन जिल्लाका नागरिकलाई सहज रूपमा आवागमन गर्ने वातावरण बनेको हलेसी तुवाचुङ नगरपालिकाका प्रमुख विमला राईले बताइन्। 'पुलले पर्यटन प्रवर्द्धन, स्थानीय उत्पादनको बजारीकरण तथा आर्थिक गतिविधि विस्तारमा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्ने छ। पुल सञ्चालनसँगै खोटाङ, ओखलढुंगा र उदयपुरका

स्थानीयलाई आवतजावतमा सहज भएको छ,' उनले भनिन्। पुल सञ्चालनमा आएपछि विद्यार्थी, किसान, व्यापारी तथा सर्वसाधारणलाई प्रत्यक्ष लाभ पुगेको नगरप्रमुख राईको भनाइ छ।

तीन जिल्लाको संगमस्थल जोर्तीघाटमा बनेका यी दुई भोलुंगे पुलले विकास, सम्भावना र सामाजिक एकताको नयाँ सेतु निर्माण गरेको उनले बताइन्।

खोटाङ र ओखलढुंगा जोड्ने दूधकोशीको पुल १३४ मिटर तथा ओखलढुंगा र उदयपुर जोड्ने सुनकोशीको भोलुंगे पुल १७८ मिटर लामो छ। २०७९ साउन ६ गते सस्येन्सन ब्रिज डिभिजन र निर्माण कम्पनी श्री अपर तामाकोशी जेके जेभीबीच सम्झौता भई दुई वटा भोलुंगे पुल निर्माण गरिएको नगरप्रमुख राई जानकारी दिइन्।

भोलुंगे पुलको औपचारिक उद्घाटन १९औं गणतन्त्र दिवसको

अवसर पारेर जेठ १५ गते गरिएको थियो। दुवै भोलुंगे पुल राष्ट्रिय गानका रचयिता प्रदीपकुमार राई 'व्याकुल माहिला'को पहलमा निर्माण गरिएको हो। पुल उद्घाटन कार्यक्रममा खोटाङका किरात समुदायले साकेला सिली तथा सांस्कृतिक भाँकी प्रस्तुत गर्नुका साथै तीन जिल्लाका स्थानीयले कोशी किनारमा पूजाआजासमेत गरेका थिए। दूधकोशी र सुनकोशीको दुईवटा भोलुंगे पुल करिब तीन करोड ३१ लाख लागतमा निर्माण सम्पन्न भएको सस्येन्सन ब्रिज डिभिजन, पुलचोकका योजना प्रमुख शंकर बुढाथोकीले जानकारी दिए। लामो समय ढुंगाको सहारामा दूधकोशी र सुनकोशी वारवार गर्दै आएका स्थानीय हिले भए पनि जोर्तीघाटमा सुविधा सम्पन्न पुल एकैसाथ सञ्चालनमा आएपछि हर्षित भएका छन्। ती पुल सञ्चालनमा भएपछि पर्यटकका लागि आकर्षणको केन्द्र बन्ने विश्वास गरिएको छ।

'जोर्तीघाटका यी दुई भोलुंगे पुलले तीन जिल्लालाई एउटै ठाउँमा जोडेको छ। साथै यी पुल एउटै जिपबाट बनेका छन्। यी दुवै पुलको जिप ओखलढुंगातर्फ एउटै छ,' योजना प्रमुख बुढाथोकीले भने। उनका अनुसार एउटै जिपबाट बनेका दुई वटा भोलुंगे पुल एउटाले दूधकोशी नदी पार गर्दै खोटाङ र अर्कोले सुनकोशी नदी पार गर्दै उदयपुरलाई जोडेको छ। दूधकोशी र सुनकोशी नदीको संगमस्थल जोर्तीघाट आसपासको प्राकृतिक सौन्दर्य अवलोकन गर्न दैनिक रूपमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक पुग्न थालेका स्थानीय बताउँछन्। रासस

बालबालिकाका लागि सुरक्षित समाज निर्माणमा सहकार्य आवश्यक

गण्डकी- बालबालिकाका लागि सुरक्षित समाज निर्माणमा सम्बद्ध सबैको सहकार्य र समन्वय आवश्यक रहेकामा जोड दिइएको छ। भ्वाइस अफ चिल्ड्रेनको आयोजनामा आइतबार पोखरामा आयोजित 'बालअधिकार प्रवर्द्धन तथा अनलाइन बाल यौनदुर्व्यवहार रोकथाममा सञ्चारकर्मीको भूमिका' विषयक अन्तरक्रियामा बालबालिकाका लागि सुरक्षित समाज निर्माणमा सरोकार भएका सबैको साथ र सहयोगको आवश्यकता औल्याइएको हो।

बालबालिका शान्ति क्षेत्र राष्ट्रिय अभियानको सहकार्यमा भएको कार्यक्रममा वक्ताहरूले प्रविधिको बनावटको सहजतासँगै त्यस्तै किसिमका चुनौतीहरू थपेको बताउँदै बालबालिकाका लागि सुरक्षित समाज निर्माणमा सचेतना आवश्यक भएको बताए। भ्वाइस अफ चिल्ड्रेनका उपनिदेशक राजु घिमिरेले विश्वमा इन्टरनेटको तीव्र विकाससँगै नेपालमा अनलाइनको माध्यमबाट बालबालिका बढी मात्रामा यौनदुर्व्यवहार, शोषण र हिंसामा परेका घटना सार्वजनिक भइरहेका बताए।

'संयुक्त राष्ट्रसंघीय बालअधिकार समितिको डिजिटल वातावरणको सम्बन्धमा बालबालिकाको अधिकारसम्बन्धी सामान्य टिप्पणी नं २५ अनुसार डिजिटल वातावरणमा प्रत्येक बालबालिकाको अधिकारको सम्मान र संरक्षण हुनुपर्छ, भनिएको छ,' उनले भने, 'प्रत्येक देशले उचित नीति नियम बनाएर बालबालिकालाई डिजिटल वातावरण सुरक्षित भएको सुनिश्चित गर्नुपर्दछ, भनिएको छ, तर डिजिटल प्रविधिको विकाससँगै अनलाइनबाट बालयौन दुर्व्यवहार, शोषण र हिंसामा घटनाहरू अझ धेरै बढेका छन्।'

यस विषयमा नेपालमा विभिन्न रूपमा तथाक संकलन र अध्ययन तथा अनुसन्धानहरू भएका उपनिदेशक घिमिरेले जानकारी दिए। इन्टरनेटको सुरक्षित प्रयोगका लागि राज्यको नीति नियम निर्माण र त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुपर्नेमा जोड दिँदै उनले सञ्चारकर्मीलगायत सरोकार भएका निकायले आ-आफ्नो तर्फबाट सहकार्य

गरी बालबालिकाका लागि सुरक्षित समाज निर्माणमा सहकार्य गर्नु आजको आवश्यकता भएको बताए।

बालबालिका शान्ति क्षेत्र राष्ट्रिय अभियानका केन्द्रीय सदस्य केशव पौडेलले बालअधिकार प्रवर्द्धनको विषयले प्राथमिकता पाउनुपर्ने बताए। कार्यक्रममा प्रेस काउन्सिल

नेपालका पूर्वसदस्य केशवशरण लामिछन्ने, नेपाल पत्रकार महासंघ गण्डकी प्रदेशका महासचिव जमुनवर्षा शर्मा, पत्रकार कमल पौडेल, सन्देश श्रेष्ठलगायतले बालअधिकारको प्रवर्द्धनका लागि सरोकारवाला निकायबीच सहकार्य हुनु जरुरी भएको बताए। रासस

नाफिन बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.
काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं.२५
नहरिकतला, असन

कर्जा चुक्ता गर्न आउने बारेको १५ दिने अत्यन्त जरुरी सूचना

दोस्रो पटक प्रकाशित मिति २०८३/०२/१८ गते

यस संस्थाबाट कर्जा लिनु हुने तपसिल बमोजिमका ऋणीले संस्थाबाट लिएको कर्जाको साँबा, व्याज, हर्जना तथा अन्य वैदेशिक रकम धनी संस्थासँग गरेको शर्त बमोजिम तिन बुझाउनु पर्नेमा नतिरी नबुझाई कर्जा सम्बन्धी शर्त कर्तव्यको उल्लंघन गर्नु भएकोले तपसिलका ऋणीलाई पटक-पटक लिखित तथा मौखिक पत्राचार गरी तारताकेता गर्दा समेत साँबा, व्याजको रकम भुक्तानी बा नियाँमित गर्न नआएकाले हालसम्म पनि यस संस्थामा सम्पर्क नगरी संस्थामा बुझाउनु पर्ने रकम नबुझाई बसेको हुँदा यो **१५ (पन्ध्र) दिने** सूचना प्रकाशित गरिएको छ। यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ दिनभित्र यस संस्थामा उपस्थित भई आफूले लगेको कर्जाको साँबा, व्याज, हर्जना, वैदेशिक समेत सम्पूर्ण रकम चुक्ता गरी कर्जा फरफारक गर्न गराउनु होला। तोकिएको समयभित्र पनि उल्लेखित अनुसार तिन बुझाउनु बाँकी रहेको कर्जा रकम बुझाउन नआएमा कर्जाको सुरक्षणको लागि लिखितको चल अचल सम्पत्ति सहकारी ऐन २०७४, सहकारी नियमावली २०७५ अनुसार तथा ऋणी सदस्य, सो सँग सम्बन्धित अन्य पत्र र उनी संस्थासँग भए गरेको शर्त सम्झौता बमोजिम लिलाम विक्री गरी बा ऋणी सदस्य तथा ऋण कर्जाको साक्षी एवम् धन जमाना बन्ने व्यक्ति तथा सम्बन्धित अन्य पक्षहरूलाई प्रचलित कानून बमोजिम आवश्यक कारवाही गरी आफ्नो लेना रकम असुलउपर गरीने व्यहोरा समेत यसै सूचनाद्वारा जानकारी गराइन्छ। साथै कालोसूचीमा नाम समावेश गर्नका लागि लेखी पठाइने व्यहोरा समेत यसै सूचनाबाट जानकारी गराइन्छ।

क्र.सं.	ऋणी सदस्यको विवरण	ठेगाना	फोटो	दिती रहेको सम्पत्तिको विवरण
१	नाम : मोहन देवी महर्जन पति : पन्च नारायण महर्जन ससुरा : तिर्थ नारायण महर्जन नागरीकता : ५०१५ जारी मिति : २०४४/०७/११ जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौं	का.जि.का.म.न.पा. वडा नं. २०		काठमाडौं जिल्ला तिनवाणा गा.वि.स.९,कित्ता नं.१०९, क्षेत्र.०-२-०-० घर जग्गा
क)	दिती जमानी बस्ने नाम : प्रतिभा महर्जन बाबु : पन्च नारायण महर्जन बाजे : तिर्थ नारायण महर्जन	का.जि.का.म.न.पा. वडा नं. २०		
ख)	नाम : प्रजिता महर्जन बाबु : पन्च नारायण महर्जन बाजे : तिर्थ नारायण महर्जन	का.जि.का.म.न.पा. वडा नं. २०		

चलचित्र 'रोल नं १' विद्यार्थीले मन पराएका छन् । स्कुल पढ्ने विद्यार्थीलाई लक्षित गरेर बनाइएको चलचित्र 'रोल नं १' विद्यार्थीले मन पराएका हुन् । 'हाम्रो चलचित्र 'रोल नं १' विद्यार्थीले मन पराइरहेका छन् । हामीले जुन उद्देश्यले यो चलचित्र निर्माण गरेको थियो, त्यो पूरा भयो,' निर्माता विनोद पौडेल भन्छन्, 'सिनेमा हेर्ने विद्यार्थीले सिनेमा राम्रो लागेको र सबै विद्यार्थीले हेर्नुपर्ने बताइरहेका छन् ।' 'रोल नं १' शुक्रबारबाट प्रदर्शनरत छ ।

असामान्य जोडीको कथामा 'गौथली'

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- असामान्य जोडीको कथामा आधारित रहर चलचित्र 'गौथली' तयार गरिएको छ । चलचित्रको प्रचारप्रसारका लागि सार्वजनिक गरिएको श्रव्यदृश्यमा अभिनेता अरुण क्षेत्री असामान्य देखिएका छन् ।

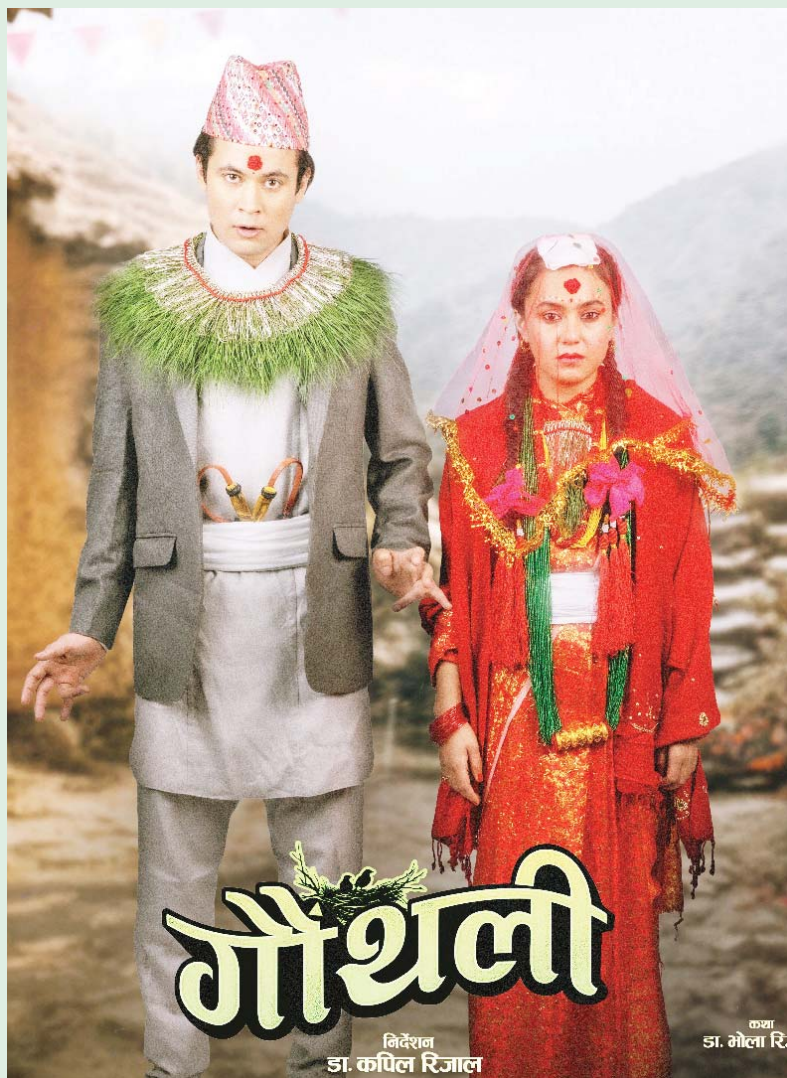
अभिनेता क्षेत्रीको असामान्य व्यवहार हेर्दा उनि कुनै रोगले पीडित देखिएका छन् भने उनको विवाह कम उमेरकी युवतीसँग भएको देखाइएको छ । स्कुले विद्यार्थीको देखिने उक्त युवतीको भूमिका अभिनेत्री सिम्रन खड्काले निभाइ गरेकी छन् ।

हेर्दा असामान्य लाग्ने जोडीले विवाहपछि सामना गर्ने चुनौतीकै कथामा चलचित्र तयार गरिएको अभिनेता क्षेत्रीले बताए । उनले भने, 'पढ्ने रहर हुँदाहुँदै कम उमेरमै विवाह गर्नुपर्ने युवती र असामान्य व्यवहार देखाउने जोडीको कथामा चलचित्र तयार भएको छ । भद्र हेर्दा असामान्य देखिने जोडीले जीवनमा भोग्ने उतारचढावमा शिक्षाले पार्ने प्रभाव चलचित्रमा देखाइएको छ । गम्भीर विषयमा सरल चलचित्र बनाउने कोसिस गरेका छौं ।' चलचित्र सामाजिक विषयमा

तयार गरिएको छ । उक्त चलचित्रमा अभिनेता क्षेत्रीसँगै सिम्रन खड्का, मदनकृष्ण श्रेष्ठ, प्रकाश घिमिरे, लुनिमा तुलाधर, रवीन्द्र भ्ना, ईश्वरी बराल, सञ्जोग रसाइली, सीतादेवी तिमिल्सिना, लक्ष्मीनाथ तिमिल्सिनालगायत कलाकारले अभिनय गरेका छन् ।

डा. भोला रिजालको कथामा आधारित उक्त चलचित्रलाई डा. कपिल रिजालले निर्देशन गरेका छन् । निर्देशक रिजालकै पटकथा रहेको उक्त चलचित्रको संवाद निश्चल कुँवर, निरज नेपाल र गिरिराज घिमिरेले संयुक्तरूपमा तयार गरेका हुन् । निर्देशक रिजालले 'गौथली'ले घर, परिवार र आपसी सामीप्यताको प्रतीकात्मक अर्थ बोकेको बताए । 'हामीले चलचित्रमा घर र परिवारको महत्त्व देखाउन खोजेका छौं, जहाँ शिक्षाको महत्त्वपूर्ण भूमिका छ,' निर्देशक रिजालले भने ।

उक्त चलचित्रलाई सुमन गिरी र निर्देशक रिजालले संयुक्त रूपमा निर्माण गरेका छन् । संगीतकार शम्भुजित वाँस्कोटा, थानेश्वर गौतम र प्रशान्त सिवाकोटीले संगीत सिर्जना गरेको चलचित्र 'गौथली'मा एलिस काकीले पाश्र्वसंगीत सिर्जना, मिलन श्रेष्ठले सम्पादन गरेका छन् ।

भक्तपुर नगरव्यापी दाफा प्रदर्शनी सम्पन्न

भक्तपुर (प्रस)- भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा आयोजित 'भक्तपुर नगरव्यापी दाफा प्रदर्शनी २०८३' मा उत्कृष्ट पाँच टोलीलाई सम्मान गरिएको छ । भक्तपुरमा शुक्रवार सुरु भएर शनिवार सम्पन्न प्रदर्शनीमा ४६ टोलीले विभिन्न दाफा भजन प्रस्तुत गरेका थिए ।

कार्यक्रममा नेपाल मजदुर किसान पार्टीका सचिव एवं पूर्वसांसद प्रेम सुवालले यहाँको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक तथा कलात्मक महत्त्वबारे चर्चा गरे । कार्यक्रमका सभापति भक्तपुर नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले भक्तपुर नगरपालिकाले यहाँका मूर्त तथा अमूर्त सम्पदाको संरक्षण एवं

संवर्द्धनमा निरन्तरता दिँदै आएको बताए । सम्पदा पुनर्निर्माणमा नगरपालिकाले विदेशी सहयोग नलिएको र जनताको सहयोग एवं सहभागितामै काम गरिरहेको भन्दै उनले नगरपालिकाले १७८ सम्पदाको पुनर्निर्माण सम्पन्न गरिसकेको बताए ।

दाफा प्रदर्शनीमा उत्कृष्ट घोषित कृष्ण दाफा भजन, खिँडे दाफा भजन, ज्याथा गणेश दाफा भजन, लाकोलाछे चपाल दाफा भजन र लाकोलाछे त्वाले दाफा भजनलाई उत्कृष्ट घोषणा गरी लालाखिड, तं, भ्यालिन्वा र प्रत्येक टोलीलाई १५ हजार रूपैयाँ पुरस्कार प्रदान गरेको उनले बताए ।

विदेशमा शाखा विस्तार गर्दै चलचित्र पत्रकार संघ

काठमाडौं (प्रस)- चलचित्र पत्रकार संघ नेपालले विदेशमा शाखा विस्तार गरेको छ । आफ्नो संगठनात्मक सञ्जाललाई अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा विस्तार गर्ने उद्देश्यसहित संघले विभिन्न मुलुकका लागि संयोजक तोकेको हो ।

संघको केन्द्रीय कार्यसमितिको बैठकले नेपाली चलचित्र पत्रकारितालाई प्रवासमा रहेका नेपाली समुदायसँग मात्र होइन, अन्तर्राष्ट्रिय सांस्कृतिक नेटवर्क (सञ्जाल)सँग जोड्ने आधार तयार गर्ने निर्णय गरेको अध्यक्ष समीर बलामीले बताए । संघले संयुक्त राज्य अमेरिकामा दाङ शाखाका

संस्थापक अध्यक्ष किसन रेग्मी, क्यानडाका संघका पूर्वउपाध्यक्ष श्याम अर्याल, जापानमा पूर्वसचिव उत्तम गोडेल, युरोप क्षेत्रमा मकवानपुर शाखाका पूर्वअध्यक्ष मणिमणि गौतम, अस्ट्रेलियामा संघका सदस्य दीपेन्द्र घिमिरे, बेलायतमा सदस्य दीपेश लुईटेल तथा कतारमा चलचित्र पत्रकार कमल साउदलाई संयोजकको जिम्मेवारी दिएको जनाएको छ । यसअघि दुबईमा चलचित्र पत्रकार कमल श्रेष्ठको अध्यक्षतामा नौ सदस्यीय च्याप्टर गठन भइसकेको महासचिव गोपिकृष्ण चापागाईंले जानकारी दिए ।

रंगशाला

श्रीलंकालाई पराजित गर्दै नेपाल साफ च्याम्पियनसिपको सेमिफाइनलमा

प्रभाव संवाददाता

भारत (गोवा)- साफ महिला च्याम्पियनसिप फुटबल प्रतियोगितामा नेपालले श्रीलंकालाई पराजित गर्दै समूह विजेताको रूपमा सेमिफाइनलमा प्रवेश गरेको छ ।

भारतको गोवास्थित पण्डित जवाहारलाल नेरु रंगशालामा आइतबार सम्पन्न समूह चरणको आफ्नो अन्तिम खेलमा नेपालले श्रीलंकासित २-० गोलको जित निकाल्यो । नेपाल समूह 'बी'को शीर्ष स्थान रहेको छ ।

दुई खेल खेलेको नेपालले सतप्रतिशत नतिजा निकाल्दै छ अंकका साथ समूह विजेता बनेको हो । नेपालले समूहचरणको आफ्नो पहिलो खेलमा भुटानलाई १-० गोलअन्तरले पराजित गरेको थियो । त्यसैगरी समूह 'बी'बाट भुटान उपविजेताको रूपमा सेमिफाइनलमा पुगेको छ । भुटानले तीन अंक बटुल्दै प्रतियोगिताको उपविजेता बन्दै सेमिफाइनलमा पुगेको हो ।

आइतबारको खेलमा नेपालका लागि रस्मीकुमारी घिसिङ र रेनुका नगरकोटीले समान एक-एक गोल गरे । रस्मीले खेलको पहिलो हाफमा गोल गरिन् भने रेनुकाले खेलको दोस्रो

हाफमा गोल थपिन् । खेलको पहिलो हाफको अतिरिक्त समयमा रस्मीले पेनाल्टी एरियाभित्र रेखा पौडेलले दिएको पासलाई सदुपयोग गर्दै गोल गरेकी थिइन् । त्यस्तै खेलको ६०

औं मिनेटमा रेनुकाले गोल गरेकी हुन् । उनले पेनाल्टी एरिया वाहिरबाट प्रहार गरेको बलले जाली चुमेको थियो । आइतबारको हारसँगै श्रीलंका प्रतियोगिताबाट बाहिरिएको छ ।

खोक्सिकमा खेलमैदान स्तरोन्नतिका काम सुरु

भोजपुर- यहाँको रामप्रसाद राई गाउँपालिका-८ खोक्सिकमा रहेको खेलमैदान स्तरोन्नतिका काम सुरु गरिएको छ । स्थानीयस्तरमा खेलकूद क्षेत्रको विकासका लागि खेल मैदानलाई व्यवस्थित र सुविधासम्पन्न बनाउन लागिएको हो ।

बडाध्यक्ष वाचकुमार राईका अनुसार चालु आर्थिक वर्षमा प्रदेश सरकार र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमामार्फत करिब १५ लाख

रूपैयाँको लागतमा खेलमैदान स्तरोन्नति भइरहेको हो । उनले भने, 'युवा पुस्तालाई खेलकूदमार्फत आकर्षित गर्दै स्थानीयस्तरमै खेल सञ्चालन गर्न सहज बनाउने उद्देश्यले मैदान स्तरोन्नतिको काम अघि बढाएका हौं ।'

बडाध्यक्ष राईले आगामी दिनमा थप बजेटको व्यवस्थापन गरी दर्शक बस्ने स्थान, घेरावार, शौचालय तथा अन्य पूर्वाधार

विकासका काम क्रमशः अघि बढाउने बताए । मैदानका स्तरोन्नतिपछि यहाँ फुटबल, भलिबललगायत विभिन्न खेल नियमित रूपमा सञ्चालन गर्न सहज हुने छ । खेलमैदान स्तरोन्नतिले गाउँमै खेल प्रतियोगिता आयोजना तथा त्यसमार्फत स्वस्थ जीवनशैली प्रवर्द्धन गर्न पनि सहयोग पुग्ने अपेक्षा रहेको स्थानीय युवा सिरोज श्रेष्ठले बताए । *रामस*

गण्डकी यु-१९ महिला क्रिकेट

कास्की र स्याङ्जा विजयी

कास्की (प्रस)- पोखरा रंगशालास्थित क्रिकेट मैदानमा गण्डकी प्रदेशस्तरीय १९ वर्षमुनिको महिला क्रिकेट प्रतियोगिता जारी छ । गण्डकी प्रादेशिक क्रिकेट संघको आयोजनामा यही जेठ १४ गतेदेखि सुरु भएको प्रतियोगिताअन्तर्गत आजका खेलमा कास्की र स्याङ्जाले जित निकालेका छन् ।

पहिलो खेलमा कास्कीले नवलपुरलाई ८८ रनले पराजित गर्‍यो । टस जितेर पहिले ब्याटिङ रोजेको कास्कीले निर्धारित २० ओभरमा तीन विकेट गुमाएर ११९ रन बनाएको थियो । विषाशना मैनालीले २८ र विनिता सिग्देलले १७ रन बनाइन् भने अतिरिक्तबाट मात्रै ४५ रन प्राप्त भयो ।

जितका लागि १२० रनको लक्ष्य पछ्याएको नवलपुर १४ ओभरको चौथो बलमा ३१

रनमा अलआउट भयो । आयुष्मा चापागाईंले सर्वाधिक सात रन बनाउँदा अन्य ब्याटरले दोहोरो अंकमा रन जोड्न सकेनन् । कास्कीका लागि सुशीला डिम्डुङले उत्कृष्ट बलिङ गर्दै तीन ओभरमा पाँच रन खर्चेर पाँच विकेट लिइन् । वर्षा पौडेल, यशोदा भुजेल, सोनिमा थापा मगर, रोजी परियार र रचना चौधरीले समान एक-एक विकेट लिए । सुशीला 'प्लेयर अफ द म्याच' घोषित भइन् ।

यसैगरी, आइतबारको दोस्रो खेलमा स्याङ्जाले पर्वतलाई ११० रनले पराजित गरेको छ । पहिले ब्याटिङ गरेको स्याङ्जाले २० ओभरमा आठ विकेट गुमाएर १३० रन बनायो । सेरिना थापाले २७ रन, अरमिना अधिकारीले १९ रन, सविना सेनले १७ रन तथा कुसुम गोदारले १७ रनको योगदान दिइन् ।

जितका लागि १३१ रनको लक्ष्य पछ्याएको पर्वत आठ ओभरमा २० रनमा समेटियो । दीपिका सापकोटाले सात रन बनाउनुबाहेक अन्य ब्याटरले उल्लेखनीय प्रदर्शन गर्न सकेनन् । स्याङ्जाका लागि निरु जिटीले पाँच विकेट लिइन् ।

स्याङ्जा र कास्की दुवै टोली अंक तालिकामा पहिलो र दोस्रो स्थानमा छन् । स्याङ्जा छ अंकका साथ पहिलो स्थानमा रहेँदा कास्की पाँच अंकका साथ स्याङ्जालाई पछ्याइरहेको छ । आज कास्की र स्याङ्जाबीच हुने अन्तिम लिग खेलले च्याम्पियन टोलीको टुंगो लाग्ने छ । प्रतियोगितामा गण्डकी प्रदेशका कास्की, स्याङ्जा, वाग्लुङ, पर्वत र नवलपुर गरी पाँच जिल्लाका महिला यु-१९ टोलीको सहभागिता छ । विजेता खेलाडीबाट प्रदेशस्तरीय टोली छनोट गरिने आयोजकले जनाएको छ ।

इटहरीमा १६औं राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता सुरु

प्रभाव संवाददाता

धरान (सुनसरी)- कोशी प्रदेशस्तरीय राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड छनोट प्रतियोगिताको १६औं संस्करण इटहरीमा सुरु भएको छ । आइतबारदेखि सुनसरीको इटहरीस्थित रंगशालामा सुरु भएको प्रतियोगिता आजसम्म सञ्चालन हुने छ ।

कोशी प्रदेश खेलकूद विकास बोर्डको आयोजनामा सुरु भएको प्रतियोगिताको उद्घाटन कोशी प्रदेशका आन्तरिक मामिला तथा कानूनमन्त्री इन्द्रमणि पराजुलीले गरेका थिए । प्रतियोगितामा कोशी प्रदेशका १४ वटै जिल्लाबाट एक हजार ७०० खेलाडीको सहभागिता रहेको कोशी प्रदेश खेलकूद विकास बोर्डका सदस्यसचिव विप्लव घोषले जानकारी दिए ।

प्रतियोगिताअन्तर्गत एथलेटिक्स, भलिबल, कबड्डी, कराते, तेक्वान्डो र उस्तु गरी छ विधाका खेल समावेश गरिएका छन् । प्रतियोगिताबाट छनोट भएका खेलाडीले काठमाडौंमा हुने १६औं राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड

प्रतियोगितामा सहभागिता जनाउने अवसर प्राप्त गर्ने घोषणा बताए ।

सदस्यसचिव घोषका अनुसार आज सोमवार सम्पन्न हुने प्रदेशस्तरीय छनोट प्रतियोगिताबाट उत्कृष्ट खेलाडी छनोट गरी काठमाडौंका लागि विदाइ गरिने छ । कोशी प्रदेशबाट ११५ खेलाडी तथा पदाधिकारीको टोली राष्ट्रिय प्रतियोगिताका लागि काठमाडौं पठाइने उनको भनाइ छ ।

राष्ट्रिय खेलकूद परिषद् (राखेप) को आयोजनामा काठमाडौंमा यही जेठ २० देखि २२ गतेसम्म सञ्चालन हुने केन्द्रस्तरीय १६औं राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड खेलकूद प्रतियोगितामा सातवटै प्रदेशबाट जम्मा ६६० भन्दा बढी खेलाडीको सहभागिता रहने राखेपले जनाएको छ ।

अस्ट्रेलियाको सिड्नीमा आइतबार देखिएको 'ब्लू मुन' अर्थात् पूर्णाकारको चन्द्रमा ।

तस्वीर: सिन्हा

गाजाका क्यान्सरपीडित बालबालिकालाई खेलकुद र मनोरञ्जनमार्फत राहत

गाजा- युद्ध र रोगको दोहोरो पीडाबाट गुज्रिरहेका गाजाका क्यान्सरपीडित बालबालिकाका लागि शनिवार केही समय खुसी र मनोरञ्जनको वातावरण सिर्जना गरिएको छ । गाजा सहरस्थित अल-रन्तसी बाल अस्पतालमा स्वयंसेवकहरूले खेलकुद, चित्रकला, अनुहार रंगाउने तथा विभिन्न मनोरञ्जनात्मक गतिविधि सञ्चालन गर्दै बालबालिकालाई मानसिक राहत प्रदान गर्ने प्रयास गरेका हुन् ।

यो कार्यक्रम गाजावासीका लागि राहत कार्यमा संलग्न इजिप्टी सहयोग समितिका मनोसामाजिक सहयोग तथा मनोरञ्जन टोलीद्वारा आयोजना गरिएको थियो । कार्यक्रममा सहभागी बालबालिकाले खेल खेल्नुका साथै गीत, नृत्य र सिर्जनात्मक गतिविधिमार्फत केही समयका लागि रोग र युद्धको तनाव विर्सने अवसर पाए ।

कार्यक्रममा जोकरको भूमिकामा रहेका स्वयंसेवक सुलेमान अबुदले युद्धका कारण गाजाका बालबालिकालाई असाधारण कठिनाई र त्रास भोग्नुपरेको बताए । उनका अनुसार यस्ता बालबालिकालाई उपचारमात्र नभई मानसिक र सामाजिक सहयोग पनि अत्यन्त आवश्यक छ । खेल, हाँस र आफ्ना भावना व्यक्त गर्न पाउनु उनीहरूको मानसिक स्वास्थ्यका लागि महत्त्वपूर्ण हुने उनले उल्लेख गरे ।

बालबालिकाका अभिभावकहरूले पनि यस पहलको प्रशंसा गरेका छन् । क्यान्सर उपचार गराइरहेका एक बालकका अभिभावक इहसान अब्दुल आलले यस्ता कार्यक्रमले बालबालिकालाई केही समयका लागि भए पनि अस्पताल, उपचार र रोगको वातावरणबाट टाढा लैजान मद्दत गर्ने बताए ।

युद्धका कारण विस्थापित राफिफ अबु ओदाले आफ्नी १२ वर्षीया छोरी समाहलाई महिनौंपछि यति धेरै खुसी देखेको बताए । समाहले स्वयंसेवकहरूसँग गीत गाउन र नाच पाउँदा आफू विरामी भए पनि निकै रमाएको प्रतिक्रिया दिएका छन् ।

यो कार्यक्रम गाजामा बढ्दो मानसिक स्वास्थ्य संकटकका बीच आयोजना गरिएको हो । दुई वर्षभन्दा लामो समयदेखि जारी द्वन्द्वका कारण त्यहाँका बालबालिका तथा सर्वसाधारण गम्भीर मानसिक तनावको सामना गरिरहेका छन् । गाजाको मानसिक स्वास्थ्य अस्पतालका निर्देशक अब्दुल्लाह अल-जमालले अवस्थालाई अत्यन्त गम्भीर र चिन्ताजनक बताएका छन् । उनका अनुसार इन्डका क्रममा गाजाको एकमात्र मानसिक स्वास्थ्य अस्पताल ध्वस्त भएको छ भने औषधि र विशेषज्ञ चिकित्सकको अभावले उपचार सेवा फन्त कठिन बनेको छ । क्यान्सरबाट पीडित धेरै बालबालिकाले समयमै रोग पहिचान

र उपचारसमेत पाउन नसकेको उनले जानकारी दिए । अस्पतालहरूमा भएको क्षति र अत्यावश्यक औषधिको अभावका कारण धेरै बालरोगीहरू किमोथेरापी, स्वास्थ्य परीक्षण तथा आधारभूत उपचार सेवाबाट वञ्चित भएका छन् । यसले सामान्य उपचारबाट निक्के हुन सक्ने अवस्थासमेत दुःखद परिणामतर्फ धकेलिरहेको बताइएको छ ।

संयुक्त राष्ट्रसंघका अनुसार गाजामा ११ हजारभन्दा बढी क्यान्सरपीडित विरामीलाई आवश्यक उपचार उपलब्ध गराउन अन्यत्र स्थानान्तरण गर्नुपर्ने अवस्था रहेको छ । विज्ञहरूका अनुसार यस्ता मनोरञ्जनात्मक गतिविधिले गाजाको समग्र मानवीय संकट समाधान गर्न नसके पनि बालबालिकामा देखिएको मानसिक तनाव कम गर्न र उनीहरूलाई केही समयका लागि राहत तथा आनन्दको अनुभूति गराउन महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्न सक्छन् । रासस/सिन्हा

इबोला प्रकोप व्यवस्थापनमा अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगको आवश्यकता: डब्लुएचओ

बुनिया- विश्व स्वास्थ्य संगठन (डब्लुएचओ) का महानिर्देशक टेड्रोस अधानोम गेब्रेयेससले डेमोक्रेटिक रिपब्लिक अफ कंगो र युगाण्डामा फैलिएको इबोला प्रकोपका कारण केही देशहरूले लगाएको यात्रा प्रतिबन्ध तथा सीमा बन्दी पुनर्विचार गर्न आग्रह गरेका छन् ।

कंगोको उत्तरपूर्वी इटुरी प्रान्तको राजधानी बुनियामा आयोजित संयुक्त पत्रकार सम्मेलनमा बोल्दै उनले यस्ता प्रतिबन्धहरूले रोग नियन्त्रण प्रयासलाई कठिन बनाउने मात्र होइन, पारदर्शिता र विश्वासलाई पनि कमजोर पार्न सक्ने बताए । उनले 'विश्वास र पारदर्शिता नै जीवन बचाउने आधार हुन्' भन्दै प्रतिबन्धहरू पुनः मूल्यांकन गर्नुपर्नेमा जोड दिए । विश्व स्वास्थ्य संगठन

प्रमुखका अनुसार यद्यपि इबोलाका लागि पूर्णरूपमा मान्यता प्राप्त खोप वा विशेष औषधि सीमित भए पनि समयमै गुणस्तरीय उपचार उपलब्ध भए धेरै विरामीहरू निको हुन सक्ने सम्भावना हुन्छ । उनको भनाइअनुसार उनको बुनिया

भ्रमणको उद्देश्य प्रभावित समुदायसँग प्रत्यक्ष संवाद गर्नु पनि हो, जहाँ हालसम्म एक हजारभन्दा बढी शंकास्पद केसहरू रिपोर्ट गरिएका छन् । यसैबीच युगाण्डामा पनि नयाँ संक्रमणका कारण थप केसहरू पुष्टि भएका छन् । स्वास्थ्य

मन्त्रालयका अनुसार राजधानी कम्पालामा दुई नयाँ संक्रमण फेला परेपछि कूल नौ पुष्टि भएको केसहरू रहेका छन् ।

कंगोका स्वास्थ्यमन्त्री रोजर काम्बाका अनुसार देशले आगामी चारदेखि छ महिनाभित्र प्रकोप नियन्त्रण गर्न लक्ष्य राखेको छ । उनका अनुसार मुख्य प्राथमिकता इटुरी, उत्तर किभु र दक्षिण किभु गरी तीन प्रभावित प्रान्तमै संक्रमण सीमित गर्नु हो ।

उनले परीक्षण क्षमतामा सुधार भएको उल्लेख गर्दै अहिले प्रयोगशालामा कुनै परीक्षणको हिल्ला नरहेको बताए । हाल करिब १०० नमूना परीक्षण गरिएकोमा करिब दुई सय साठी सकारात्मक देखिएको र दैनिक २०० देखि ३०० नमूना परीक्षण गर्न सक्ने क्षमता रहेको जानकारी पनि दिएका छन् । रासस/सिन्हा

अमेरिकासँग आफ्नो अधिकार सुरक्षित नभएसम्म कुनै सम्झौता नगर्ने इरानको अडान

तेहरान- अमेरिकाले इरानलाई कडा शान्ति प्रस्ताव फिर्ता पठाएको रिपोर्टहरू बाहिर आएपछि इरानी वार्ता टोलीका प्रमुख वार्ताकारले आइतबार तेहरान संयुक्त राज्य अमेरिकासँग जस्तोसुकै सम्झौतामा पनि सहमत हुन नसक्ने बताएका छन् । प्रस्तावमा कुनै पनि परिवर्तनले मध्यपूर्व युद्धलाई औपचारिकरूपमा अन्त्य गर्ने र स्टेट अफ हर्मजको जलमार्गलाई पुनः खोल्ने सम्झौतालाई थप ढिलाइ गर्न सक्छ । न्युयोर्क टाइम्स र एक्सप्रेसले अमेरिकी स्रोतलाई उद्धृत गर्दै शनिवार लेखेका छन्, 'ट्रम्पले 'कडा' सर्तहरू साथ इरानलाई नयाँ ढाँचा फिर्ता पठाउनुभएको छ ।' यद्यपि विस्तृत विवरण खुलाइएको छैन ।

सरकारी टेलिभिजनमा प्रसारण गरिएको भिडियोमा मोहम्मद बाघर गालिबाफले भनेका छन्, 'इरानी जनताको अधिकार सुनिश्चित नभएसम्म हामी कुनै पनि सम्झौतालाई अनुमोदन गर्दैनौं ।'

ट्रम्पले आफ्ना प्राथमिकताहरूमा इरानलाई कुनै पनि आणविक हतियार विकासबाट रोक्ने र नाकाबन्दी गरिएको हर्मजको जलमार्गलाई पुनः खोल्नुपर्ने रहेको सुनिश्चितता यो गरेको छ कि उनीहरूसँग यस्ता आणविक हतियार हुने छैनन् । उनीहरू यसमा सहमत भएका छन्, र यो धेरै अनौठो कुरा भएको छ, उनले शनिवार राति फक्स न्युजको कार्यक्रममा प्रसारित एक अन्तर्वार्तामा भने ।

तेहरानले यसअघि ट्रम्पको भनाइमा शंका व्यक्त गर्दै आएको छ र दुई पक्षहरू मुख्य विवादका मुद्दाहरूबाट टाढा छन् । इरानले आफ्नो आणविक कार्यक्रमका बारेमा ठोस वार्तामा संलग्न हुनुअघि रोक्का गरिएको १२ अर्ब डलर बराबरको सर्माति जारी गर्नुपर्ने बताएको छ ।

तेहरानले पनि जारी लडाइँको बावजुद लेबनानलाई कुनै पनि सम्झौतामा

समावेश गर्ने कुरालाई जोड दिएको छ । इजरायलले इरान समर्थित हेजबुल्लाहाविरुद्ध अभियान विस्तार गरेपछि बेरुतले उसलाई 'विनासको नीति' अवलम्बन गरेको आरोप लगाएको छ ।

यसअघि सम्झौता नजिकिँदै आएको संकेत दिएपछि ट्रम्पले फक्ससँगको अन्तर्वार्तामा नयाँ सैन्य कारवाही हुनसक्ने तर हतार नगरिने संकेत गरेका थिए । 'मलाई कुनै हतार छैन,' ट्रम्पले भने, 'यदि हामीले चाहेको कुरा पाएौं भने, हामी फरक तरिकाले अन्त्य गर्नेछौं ।'

अमेरिकी रक्षा मन्त्रालय पेन्टागनका प्रमुख पिट हेगसेथले शनिवार एशियामा भएको रक्षा सम्मेलनमा वासिङ्टन आवश्यक परेको खण्डमा युद्ध पुनः सुरु गर्न 'आवश्यकताभन्दा बढी सक्षम' रहेको बताएका थिए । गत अप्रिलमा तेहरान र वासिङ्टनले अस्थायी युद्धविराम गरेपछि र पाकिस्तानको मध्यस्थतामा वार्ता भएपछि इरान र खाडीमा दैनिक आक्रमणहरू रोकिए पनि छिटपुट लडाइँ जारी छ ।

यसैबीच, इरानको रिभोलुसनरी गार्डले आइतबार इरानको जलक्षेत्रमा प्रवेश गर्न

लागेको अमेरिकी ड्रोन खसालेको जनाएको छ । यसै हप्ताको सुरुआतमा इरानको बन्दर अञ्चलस्थित बन्दरगाहमा अमेरिकी सेनाले आक्रमण गरेपछि युद्धविरामपछिको अवलम्बन खराब दृश्य सुरु भएको थियो ।

जे होस, कूटनीतिक नीतिले ट्रम्पलाई एक सम्झौता सुरक्षित गर्न दबावमा राखेको छ जसले स्टेट अफ हर्मज वरपरको प्रतिस्पर्धात्मक अमेरिका र इरानको नाकाबन्दी हटाउने छ, जसले विश्वव्यापी तेल आपूर्तिको लागि महत्त्वपूर्ण मार्गको आवागमन रोकेको छ ।

ट्रम्पले कुनै पनि सम्झौताअन्तर्गत उक्त जलसन्धि भएर जान सक्ने पानीजहाजमा इरानले कुनै शल्लक नलिने बताएपछि इरानी समाचार एजेन्सी फारसले स्रोतलाई उद्धृत गर्दै भनेको छ, 'त्यस्तो कुनै प्रावधान सम्भावना छैन ।'

इरानको समाचार संस्था (आइएसएनएले सांसद अलिरेजा सलिमीलाई उद्धृत गर्दै नियन्त्रित जलक्षेत्रमा इरानको व्यवस्थापन र सार्वभौमिकता कार्यान्वयन गर्ने योजना छिट्टै संसदमा पेश गरिने बताएको छ । रासस/एएफपी

आर्थिक संकटबीच श्रीलंकाले इन्धनको मूल्य बढायो

कोलम्बो- श्रीलंकाले आइतबार पेट्रोल र डिजेलको मूल्य करिब छ प्रतिशतसम्म बढाएको छ । अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष (आइएमएफ) को आर्थिक सुधार योजनाअनुसार इन्धनको लागत अनुसार मूल्य समायोजन गर्ने र सरकारी अनुदान क्रमशः हटाउने उद्देश्यले यो निर्णय गरिएको हो ।

राज्य सञ्चालित इन्धन कम्पनीका अनुसार पेट्रोलको मूल्य ४१० रूपैयाँबाट बढेर ४३४ रूपैयाँप्रति लिटर पुगेको छ । त्यस्तै डिजेलको मूल्य ३९२ रूपैयाँबाट बढेर ४०७ रूपैयाँ प्रति लिटर कायम गरिएको छ । यो मूल्यवृद्धि आइएमएफले श्रीलंकालाई दिइएको २.९ अर्ब डलरको राहत प्याकेजअन्तर्गत

६९५ लाख डलरको अर्को किस्ता जारी गरेको केही दिनपछि भएको हो । सन् २०२३ को सुरुमा सुरु भएको यो कार्यक्रमले आर्थिक संकटमा परेको देशलाई स्थिर बनाउने लक्ष्य राखेको छ । आइएमएफले श्रीलंकालाई

इन्धन र विद्युत् दुवै क्षेत्रमा लागतअनुसार मूल्य समायोजन गर्न दबाव दिँदै आएको छ । सरकारले ऊर्जा क्षेत्रमा दिइँदै आएको अनुदान हटाउने प्रक्रिया अघि बढाउने बताएको छ । राष्ट्रपति अनुरा कुमार दिसानायकेले आइएमएफलाई पठाएको पत्रमा

सेप्टेम्बर महिनासम्म इन्धन अनुदान पूर्णरूपमा हटाइने उल्लेख गरेका छन् ।

विश्लेषकहरूका अनुसार फेब्रुअरी २८ पछि मध्यपूर्वमा देखिएको तनावका कारण ऊर्जा आपूर्तिमा असर परेको छ, जसले श्रीलंकाको आयातमा निर्भर अर्थतन्त्रलाई थप दबावमा पारेको छ । श्रीलंकाले आफ्नो सम्पूर्ण इन्धन आयात गर्छ र विद्युत् उत्पादनका लागि कोइलामा पनि निर्भर छ । सन् २०२२ मा देशले ४६ अर्ब डलर विदेशी ऋण तिन नसकेर आर्थिक डिफ्लेट गरेको थियो । त्यसयता आइएमएफको सहयोगमा अर्थतन्त्र स्थिर बनाउने प्रयास जारी छ । रासस/एएफपी

'शेन्फोउ-२१' अभियान सफल, तीन अन्तरिक्षयात्री सकुशल पृथ्वीमा फिर्ता

बेइजिङ- चीनको 'शेन्फोउ-२१' अन्तरिक्ष अभियानमा सहभागी तीन अन्तरिक्षयात्री फाङ लु, वु फेई र फाङ होङफाङ २१० दिनको सफल अन्तरिक्ष बसाइ सम्पन्न गरी शनिवार सकुशल बेइजिङ आइपुगेका छन् । उनीहरू शुरुवार साँझ सुरक्षितरूपमा पृथ्वीमा अवतरण गरेका थिए । अन्तरिक्षमा लामो समय बिताएर फर्किएका तीनै जना अन्तरिक्षयात्रीहरूको स्वास्थ्य अवस्था राम्रो रहेको चीनको मानवयुक्त अन्तरिक्ष कार्यक्रमसम्बन्धी निकायले जनाएको छ । साथै, शेन्फोउ-२१ अन्तरिक्ष अभियान पूर्णरूपमा सफल भएको पनि पुष्टि गरिएको छ । अभियानका क्रममा उनीहरूले अन्तरिक्ष केन्द्रमा रहेर विभिन्न वैज्ञानिक अनुसन्धान,

प्राविधिक परीक्षण तथा अन्तरिक्ष केन्द्रको नियमित सञ्चालनसँग सम्बन्धित महत्त्वपूर्ण जिम्मेवारीहरू सफलतापूर्वक निर्वह गरेका थिए । २१० दिनको अन्तरिक्ष बसाइ चीनको अन्तरिक्ष अनुसन्धान तथा प्रविधि विकासका दृष्टिले महत्त्वपूर्ण उपलब्धिका रूपमा हेरिएको छ ।

पृथ्वीमा फर्किएपछि उनीहरू केही समय चिकित्सकीय निगरानी तथा क्वारेन्टिनमा बस्ने छन् । यस अवधिमा विस्तृत स्वास्थ्य परीक्षण, शारीरिक अवस्था मूल्यांकन तथा आवश्यक पुनःस्थापना प्रक्रिया सञ्चालन गरिने जनाइएको छ । अन्तरिक्षमा लामो समय बिताउँदा शरीरमा पर्न सक्ने प्रभावहरूको अध्ययनसमेत यस

क्रममा गरिने छ । सम्बन्धित निकायका अनुसार स्वास्थ्य परीक्षण र विश्राम अवधि सम्पन्न भएपछि उनीहरूले बेइजिङमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमार्फत आफ्नो अन्तरिक्ष यात्राका अनुभव तथा अभियानका उपलब्धिवारे जानकारी दिने छन् ।

शेन्फोउ-२१ अभियानको सफल समापनलाई चीनको मानवयुक्त अन्तरिक्ष कार्यक्रमको अर्को महत्त्वपूर्ण उपलब्धिका रूपमा लिइएको छ । यस सफलताले भविष्यका थप उन्नत अन्तरिक्ष अभियान तथा वैज्ञानिक अनुसन्धानका लागि महत्त्वपूर्ण आधार तयार गरेको विश्वास गरिएको छ । रासस/सिन्हा

बागलुङ र पर्वत जिल्ला जोड्ने गरी कालीगण्डकी नदीको खोचमा निर्माण गरिएको साहसिक खेल बञ्जीजम्प गैँ आन्तरिक पर्यटक ।
तस्वीर: रासस

बजेट कार्यान्वयन भए मुलुकको अर्थतन्त्रले गति लिने चेम्बरको विश्वास

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाल चेम्बर अफ कमर्सले आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को बजेट कार्यान्वयन भए मुलुकको अर्थतन्त्रले गति लिने विश्वास व्यक्त गरेको छ। चेम्बर अफ कमर्सले आइतबार विज्ञप्ति जारी गर्दै बजेट केही महत्वाकांक्षी देखिए पनि यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन सके अर्थतन्त्रले गति लिने जनाएको हो।

चेम्बरले आयकरमा छुट र उद्योगलाई प्रोत्साहन दिने नीति बजेटको सकारात्मक पक्ष भएको बताएको छ। व्यक्तिगत आयकर छुटको सीमा १० लाख रुपैयाँ पुऱ्याइनु र अधिकतम दर ३९ प्रतिशतबाट घटाएर २९ प्रतिशतमा भारिनुलाई ठूलो उपलब्धिका रूपमा लिएको छ।

२७३ प्रकारका औद्योगिक कच्चापदार्थमा तयारी वस्तुभन्दा कम भन्सारदर कायम गर्ने र ३६० वस्तुको अन्तःशुल्क खारेज गर्ने निर्णयले उत्पादनमूलक

Nepal Chamber of Commerce

उद्योगलाई राहत पुग्ने चेम्बरले उल्लेख गरेको छ। बजेटमा सूचना प्रविधि क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिँदै सेवा निर्यातमा ५० प्रतिशत कर छुट र नेपाललाई एआइ युगमा प्रवेश गराउन एआइ कम्प्युटिङ केन्द्र स्थापना गर्ने योजनालाई पनि सकारात्मकरूपमा लिइएको छ।

निजी क्षेत्रलाई अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा विद्युत् व्यापार गर्न अनुमति दिने र खराब कर्जा व्यवस्थापनका लागि राष्ट्रिय सम्पत्ति व्यवस्थापन कम्पनी स्थापना गर्ने घोषणाको चेम्बरले

प्रशंसा गरेको छ। सूचीकृत कम्पनीको धितोपत्र विक्रीमा लाग्ने पुँजीगत लाभकरलाई अन्तिम करको रूपमा मान्यता दिनु र गैरआवासीय नेपालीलाई दोस्रो बजारमा प्रवेश गराउने घोषणाले सेयर बजारमा सकारात्मक प्रभाव पर्ने चेम्बरको ठहर छ।

बजेटमा केही सकारात्मक पक्ष हुँदाहुँदै पनि केही प्रावधानले निजी क्षेत्र र आमउपभोक्तालाई समस्यामा पार्ने चेम्बरले विज्ञप्तिमा उल्लेख गरेको छ। विशेषगरी निजी क्षेत्रबाट सञ्चालित शिक्षण तथा स्वास्थ्य संस्थाले प्रभाव गर्ने

सेवामा तीन प्रतिशत कर लगाउने नीति प्रभावकारी कदम नभएको चेम्बरको भनाइ छ। मासिक ५० युनिटभन्दा बढी विद्युत् खपत गर्ने उपभोक्ताले बिलमा पाँच प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि कर तिर्नुपर्ने व्यवस्था र विद्युतीय सवारीसाधनमा थपिएको करले हरित ऊर्जाको अभियानलाई निरुत्साहित गर्ने चेम्बरको ठहर छ।

सुन तथा चाँदीको भन्सार महसुल १० प्रतिशतबाट बढाएर २० प्रतिशत पुऱ्याइनु र पुँजीगत लाभकरको दर वृद्धि गरिनुले लगानीकर्ताको मनोबल कमजोर हुने चेम्बरले बताएको छ।

चेम्बरका अध्यक्ष कमलेशकुमार अग्रवालले बजेटले लगानी प्रवर्द्धन, कर प्रणालीको सरलीकरण र औद्योगिक विकासमा योगदान पुऱ्याउने अपेक्षा व्यक्त गरे। 'यदि यी व्यवस्था ढुङ्गाका साथ कार्यान्वयन भएमा निजी क्षेत्रको मनोबल बढ्ने र समग्र आर्थिक गतिविधि विस्तार हुने छ,' उनले भने।

बैंक तथा वित्तीय संस्था परिसंघले गन्थो बजेटको स्वागत

काठमाडौं (प्रस)- बैंक तथा वित्तीय संस्था परिसंघ नेपालले आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/८४ का लागि अर्थमन्त्री डा. स्वर्णिम वाग्लेले शुक्रबार प्रस्तुत गरेको बजेटको स्वागत गरेको छ।

आइतबार एक विज्ञप्ति जारी गर्दै परिसंघले बजेटमार्फत आर्थिक पुनरुत्थान, निजी क्षेत्रको मनोबल अभिवृद्धि, लगानी प्रवर्द्धन तथा उत्पादनमुखी अर्थतन्त्र निर्माणको दिशामा अघि सारिएका नीतिगत तथा संरचनागत सुधारका पहलको स्वागत गरेको हो।

बैंक क्षेत्रबाट अपेक्षित कर्जा विस्तार हुन

नसकेको अवस्था, बढ्दो खराब कर्जाको चुनौतीबाट प्रभावित हुँदै आएको अवस्थामा आगामी आर्थिक वर्षको बजेटले अर्थतन्त्र र आर्थिक गतिविधिलाई पुनः चलायमान बनाउने आशा र विश्वासको नयाँ आधार सिर्जना गरेको परिसंघको ठहर छ।

विशेषगरी कर प्रणालीमा गरिएको सुधार, उद्योग-व्यवसायलाई प्रदान गरिएका सहुलियत, 'डिजिटल' अर्थतन्त्रको प्रवर्द्धन, प्रविधि एवं पूर्वाधार विकासमा प्राथमिकता, ऊर्जा क्षेत्रको विकासमा जोड दिएकोले बजेटले लगानीमैत्री वातावरण सिर्जना गरेको विज्ञप्तिमा उल्लेख छ।

'आगामी आवको बजेटले निजी क्षेत्रलाई

आर्थिक वृद्धिको प्रमुख साझेदार र संवाहकका रूपमा आत्मसात् गर्दै लगानी, उद्यमशीलता, नवप्रवर्तन तथा वित्तीय पहुँच विस्तारलाई प्राथमिकतामा राखेको स्पष्ट देखिन्छ,' परिसंघले भनेको छ।

व्यक्तिगत आयकरमा छुटको सीमामा वृद्धि, करको दरमा पुनरावलोकन, औद्योगिक कच्चापदार्थमा भन्सार सहजीकरण तथा वैकल्पिक वित्तीय उपकरणमार्फत पुँजी परिचालनका व्यवस्थाहरूले समग्र आर्थिक गतिविधिहरूमा सकारात्मक ऊर्जा सञ्चार गर्ने परिसंघले विश्वास गरेको छ।

उपभोक्तालाई 'लट्टी टिकट'बाटै लखपति बनाउने अर्थमन्त्रीको घोषणा

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- अर्थमन्त्री डा. स्वर्णिम वाग्लेले उपभोक्तालाई 'लट्टी टिकट'बाटै लखपति बनाउने बताएका छन्। बजेट सार्वजनिक भएको दुई दिनपछि आइतबार अर्थ मन्त्रालयमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा उनले मूल्य अभिवृद्धि करको बिललाई नै लट्टी टिकट बनाउन लागिएको बताए। 'अब हरेक भ्याट बिल अटोमेटिक लट्टी टिकट बन्दै छ, लट्टी टिकटबाट हरेक दिन हामी केहीलाई लखपति बनाउँछौं,' उनले भने।

उक्त योजनामा विदेशबाट विप्रेषण पठाउने नेपालीलाई पनि सहभागी गराइने उनको भनाइ छ। सो व्यवस्थानुसार मूल्य अभिवृद्धिकरको विलविजक लिने संस्कृतिलाई प्रोत्साहन गर्नुका साथै कर छुली नियन्त्रण र राजस्व संकलनमा सकारात्मक प्रभाव पार्ने विश्वास लिइएको उनले बताए।

उनले राजस्व संकलनको लक्ष्य पूरा गर्नका लागि उपभोगमा आधारित कर प्रणालीलाई प्राथमिकता दिइएको बताए। मध्यम वर्गलाई अत्यधिक करको भार तथोपरिर्को स्पष्ट पाउँदै अर्थमन्त्री वाग्लेले १० लाख रुपैयाँसम्मको वार्षिक आम्दानीमा एक प्रतिशत कर लाग्ने व्यवस्था गरिएको उल्लेख गरे।

अर्थमन्त्री वाग्लेले विद्युतीय पूर्वाधार निर्माणका लागि विजुलीको महसुलमा सामान्य शुल्क लगाउन लागिएकोसमेत बताए। विद्युतीय पूर्वाधार निर्माणका लागिमात्र आगामी आर्थिक वर्षका लागि ८५ अर्ब ५४ करोड रुपैयाँबराबरको बजेट विनियोजन गरिएको उल्लेख गर्दै उनले लगानीको स्रोत जुटाउनका लागि ५० युनिटभन्दा बढी विद्युत् उपभोग गर्नेलाई पाँच प्रतिशतबराबरको कर प्रस्ताव गरिएको बताए।

यस्तै, निजी विद्यालयमा अध्ययन गर्ने

र निजी अस्पतालमा उपचार गर्नेका हकमा उठाउन लागिएको समता कोष सार्वजनिक पूर्वाधार विकास र दुर्गम क्षेत्रका विद्यार्थीको पोषणका लागि खर्च गरिने उनको भनाइ थियो। नियमित दायित्वका लागि नै ठूलो स्रोत विनियोजन गर्नुपर्ने वाध्यता रहेको उनले बताए। निर्माणका क्रममा रहेका पूर्वाधार सम्पन्न गर्न बजेटले जोड दिएको जानकारी दिँदै अर्थमन्त्री वाग्लेले आगामी आवमा १२ वटा प्रसारणलाइन र हुलाकी राजमार्ग पूरा हुने विश्वास व्यक्त गरे। बजेटमार्फत एआइ तथा विद्युतीय पूर्वाधार निर्माणका लागि विशेष प्रबन्ध गरिएको र यो परिचयना रणनीतिक महत्त्वको रहेको अर्थमन्त्रीको भनाइ छ।

बजेटमा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको र केही थप गरिएको जानकारी दिँदै अर्थमन्त्रीले गरिवी न्यूनीकरणका कार्यक्रम अगाडि बढाउँदै मध्यमवर्गमा स्तरोन्नति गर्न लागिएको बताए। सेयर कारोबारबाट प्राप्त हुने पुँजीगत लाभमा लाग्ने कर नै अन्तिम कर हुने उनले स्पष्ट पारे। सेयर लगानीकर्ताबीच करसम्बन्धी देखिएको अन्योल हटाउन

सरकारले यस विषयमा स्पष्ट व्यवस्था गरेको उनको कथन छ।

'सेयर कारोबारबाहेक अन्य व्यवसाय वा आम्दानीका स्रोत भएका व्यक्तिले सम्बन्धित कारोबारअनुसार कर तिर्नुपर्ने भए पनि सेयर कारोबारबाट प्राप्त लाभमा भने पुँजीगत लाभकर नै अन्तिम कर हुनेछ,' उनले भने। करमाथि कर लाग्ने भन्ने कुरा नहुने स्पष्ट पाउँदै उनले कार्यान्वयनका क्रममा कतै गल्ती भएको रहेछ भने सच्याउन तयार रहेको बताए।

अर्थमन्त्री वाग्लेले सरकारले प्रस्तुत गरेको बजेट कार्यान्वयनमा शंका नगर्न आग्रह गरे। उनले अहिले नै नतिजा खोज्नुभन्दा सरकारलाई 'शुक्रको सुविधा' दिनसमेत आग्रह गरे। उनले भूकम्प अगाडि बजेटको आकार कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (जिडिपी)को तुलनामा औसतमा २५ देखि २९ प्रतिशत बराबर नै रहे पनि गोरखा भूकम्पपछि हरेक वर्ष क्रमशः बढ्दै गएको स्पष्ट पारे। हरेक वर्ष बजेट सार्वजनिक भएपछि कार्यान्वयन हुन्छ कि हुँदैन भन्ने द्विविधा हुने गरेको र बहस पनि हुने गरेको उल्लेख गर्दै उनले यसपटक सहजरूपमा कार्यान्वयन हुने दावी गरे।

कॉरेट

ओमोडा 'इ-फाइभ प्रो' इभी कार नेपाली बजारमा

काठमाडौं (प्रस)- ओमोडाको नयाँ इभी कार 'इ-फाइभ प्रो' नेपाली नेपालमा सार्वजनिक गरिएको छ। ओमोडा एण्ड जाइकोको नेपालका लागि आधिकारिक वितरक एसपिजी अटोमोबाइल्ले आइतबार काठमाडौंमा उक्त इभी कार सार्वजनिक गरेको हो।

उक्त कार ओमोडा इ-फाइभको उत्कृष्ट सफलतालाई निरन्तरता दिँदै इ-फाइभ अफ उन्नत प्रविधि प्रिमियर फिचर र अत्याधुनिक ड्राइभिङ अनुभवसहित बजारमा आएको कम्पनीले जनाएको छ। 'नेपालमा लञ्च भएदेखि नै इ-फाइभ आफ्नो फ्युचरस्टिक डिजाइन उत्कृष्ट रेञ्ज उच्च ग्राउण्ड क्लियरेन्स र आधुनिक प्रविधिको कारण देशकै सबैभन्दा लोकप्रिय इलेक्ट्रिक एसयुभीमध्ये एक बन्न सफल भएको,' कम्पनीले भनेको छ, 'नयाँ इ-फाइभ प्रोले यसै विरासतलाई अझ सुदृढ बनाउँदै नयाँ डिजाइन स्मार्ट फिचर र आधुनिक नेपाली ग्राहकलाई लक्षित गरिएको छ।'

कम्पनीका अनुसार नयाँ ओमोडा इ-फाइभ प्रोमा ५०.७ किलोवर्ज ब्याट्री प्याक

९९ किलोवाट इलेक्ट्रिक मोटर र २८८ एनएम टर्क रहेको छ भने जसले ३५० किलोमिटर रेञ्ज प्रदान गर्दछ। साथै १९१ एमएम ग्राउण्ड क्लियरेन्सका कारण यो नेपालका विभिन्न सडकहरूमा उपयुक्त हुने कम्पनीले दावी गरेको छ। साथै, सो कारमा ड्राइभर मसाज सिट, आठ सोनी स्पिकरहरूको इमर्सिभ अडियो सिस्टम र ठूलो १५.६ इन्च वाइडस्क्रिन इन्फोरटेन्मेन्ट डिस्प्ले समावेश गरिएको छ।

नयाँ इ-फाइभ प्रोको आधिकारिक मूल्य सिंगल टोन भेरियन्टका लागि ५१ लाख ५९ हजार रुपैयाँ तथा डुवाल भेरियन्टका लागि ५१ लाख ९९ हजार रुपैयाँ निर्धारण गरिएको छ। सार्वजनिक भएको अवसरमा एसपिजी अटोमोबाइल्ले पहिलो ५० ग्राहकका लागि ४९ लाख ९९ हजार रुपैयाँको विशेष मूल्य र एक वर्षको नि:शुल्क अटोप्लस इन्स्युरेन्स उपलब्ध गराउने घोषणासमेत गरेको छ।

अब मात्र एक क्लिकमा...
www.prabhaboronline.com
[www.facebook.com/Prabhabor Online](https://www.facebook.com/PrabhaborOnline)
 प्रभाव दैनिक